

Kemijärven kaupunki

Omistajapoliittiset linjaukset

Kaupunginhallitus 25.2.2019

Sisällys

1.	Johdanto	1
1.1	Taustaa.....	1
1.2	Soveltamisala	1
2.	Omistamisen strategia ja yleiset linjaukset.....	2
2.1	Kemijärven kaupungin visio ja strategia	2
2.2	Yleiset periaatteet.....	3
2.3	Yhteisömuodon valinta	3
2.4	Markkinoilla toimiminen	3
2.5	Pääomitus	4
2.6	Tuottovaatimukset.....	4
2.7	Konsernin sisäiset palvelut.....	4
2.8	Yhteiskuntavastuu ja henkilöstöpolitiikka	4
2.9	Omistuksissa tapahtuvat muutokset	5
3.	Konserniohjausprosessi	5
3.1	Konserniohjaus.....	6
3.2	Konserniyhtiöitä koskeva tietojensaantioikeus	6
3.3	Vastuu omistajapolitiikan toteuttamisesta.....	6
3.4	Konsernivalvonta ja riskienhallinta	6
4.	Kemijärvi-konsernin omistukset	7
4.1	Konsernirakenne 2017	7
4.2	Kemijärvi-konsernin omistukset omaisuuserittäin	9
5.	Kemijärvi-konsernin omistajapoliittiset linjaukset	10
5.1	Kemijärven kaupungin maa- ja rakennusomaisuus	10
5.1.1	Kaupungin kiinteistöomaisuus.....	10
5.1.2	Kaupungin rakennusomaisuus (tilakeskus).....	11
5.2	Liikelaitokset	12
5.2.1	Kemijärven tilapalvelut liikelaitos	12
5.3	Tytärtyhtiöt.....	13
5.4	Liiketoimintayhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset	14
5.4.1	Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy.....	15
5.4.2	Koillis-Lapin Sähkö Oy	15
5.4.3	Itä-Lapin Energia Oy	16
5.4.4	Keski-Lapin Voima Oy.....	16
5.4.5	Kemijärven Roikka Oy	17
5.4.6	Kiinteistö Oy Kemijärven Töveli	17
5.4.7	Kiinteistö Oy Kemijärven Vuokratalot.....	17

5.4.8	Kiinteistö Oy Kemijärven Kaarlonkeskus.....	18
5.4.9	Elwira Oy	18
5.4.10	Kemijärven Jäähalli Oy	18
5.5	Kiinteistöliiketoimintayhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset.....	19
5.6	Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt.....	19
5.7	Palveluyhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset.....	20
5.7.1	Kemijärven Kehitys Oy	20
5.8	Osakkuusyhtiöt	20
5.8.1	Yleislinjaukset osakkuusyhtiöille.....	20
5.8.2	Osakkuusyhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset	21
5.8.3	Pyhä-Luosto Vesi Oy.....	21
5.9	Säätiöt	22
5.9.1	Yleislinjaukset säätiöille	22
5.9.2	Saura-säätiö.....	22
5.10	Kuntayhtymät.....	23
5.10.1	Kuntayhtymien lähtökohdat	23
5.10.2	Itä-Lapin Kuntayhtymä.....	23
5.10.3	Lapin Liitto.....	24
5.10.4	Kolpeneen palvelukeskuksen ky	25
5.10.5	Lapin Sairaanhoidopiirin ky.....	26
5.10.6	Rovaniemen koulutuskuntayhtymä	27
5.10.7	Lapin Jätehuolto ky	28
6.	Käsitteet	28
	Liite: Konserniohjauksen organisoituminen	30

1. Johdanto

1.1 Taustaa

Kuntaliitto suosittelee, että kunnat vahvistaisivat itselleen omistajapolitiittiset linjaukset, jotka ohjaavat kunnan pääoman käyttöä ja eri omaisuuseriä koskevaa päätöksentekoa. Linjaukset on tarkoitettu ohjeeksi kunnan luottamushenkilöille ja henkilöstölle sekä tytär- ja osakkuusyhteisöille tulevien yksittäisten päätösten pohjaksi.

Kemijärven kaupungin omistajapolitiikkaa toteutetaan kolmen näkökulman avulla, jotka ovat: konserniohje, konserniohjauksen organisointi ja omistajapolitiittiset linjaukset. Toimintoja on ulkoistettu ja kaupungin palvelutuotannon vastuita on jaettu vuosien saatossa useille eri toimijoille konsernin sisällä.

Kaupunkikonsernin johtamisessa tärkeintä on eri osapuolten sujuva yhteistyö ja selkeät yhteiset päämäärät. Uusi kuntalaki korostaa kuntakonsernia yhtenä yksikkönä ja esimerkiksi kriisikuntakriteerit tullaan mittamaan koko konsernin luvuista 2017 alkaen.

Omistajapolitiittisten linjausten laatiminen on ajankohtainen kuntakonsernia ympäröivien muutosten keskellä. Maakunta ja sote -uudistus sekä talouden tasapainotustoimet ajankohtaistavat kuntakonsernin rakenteen ja toimintalinjojen tarkastelua. Kaupunginvaltuusto päättää omistajapolitiittisista linjauksista kerran valtuustokaudessa.

Omistajapolitiittiset linjaukset astuvat voimaan heti valtuuston päätöksestä, mutta uutta organisaatorakennetta aletaan noudattaa 1.1.2019, jossa suurimpana muutoksena ovat Kemijärven tilapalvelut liikelaitoksen perustaminen ja kaupungin elinkeinotoimen siirtyminen Kemijärven Kehitys Oy:lle.

1.2 Soveltamisala

Kemijärven kaupunkikonsernin omaisuus on varallisuusmäärä, jota hoidetaan hyvän hallinnon periaattein tuottavasti, taloudellisesti ja vaikuttavasti. Pääoman käyttö ja hallinnointi vahvistetaan periaattein, jotka ovat yhteisesti sovittu ja toimivat valtuustokauden voimassa olevan strategian mukaisesti. Linjaukset on tarkoitettu ohjeeksi kaupungin päätöksentekijöille ja henkilöstölle, tytär- ja osakkuusyhteisöille sekä kuntayhtymille ja säätiöille tulevien yksittäisten päätösten tueksi. Kuntaliiton ohjeistuksen mukaan omistajapolitiikassa on kyse omistajastrategian valinnasta ja sen onnistuneisuuden arvioinnista sekä konserniohjauksesta. Omistajapolitiikan keskeinen näkökulma on strateginen ja taloudellinen. Siinä määritellään mm.:

- missä tehtävissä ja hankkeissa kaupunki on mukana omistajana ja sijoittajana,
- millaisia omistukselle asetettavia strategisia tuotto- ja muita hyvinvointi tavoitteita asetetaan,
- millaisia taloudellisia tavoitteita omistukselle asetetaan
- mitkä ovat pääoman hankinnan, käytön ja palvelutuotannon tuotantovälineiden hankinnan periaatteet sekä
- kuka omaisuuden arvosta ja käytöstä vastaa ja miten seuranta ja valvonta on järjestetty.

Linjauksissa määritellään kaupungin pääoman ja eri omaisuuserien omistamiseen, hankintaan ja käyttöön liittyvän päätöksenteon periaatteet. Omistajapolitiikalla määritellään pääasialliset visiot ja tavoitteet palvelu- ja liiketoiminta-alueille omistajan näkökulmasta. Linjaukset ovat toimintaa suuntaavia ja näin ollen suhteellisen pysyviä. Kaupungin organisaatiossa on kuitenkin jatkuvasti etsittävä mahdollisuuksia tehostaa toimintaa ja olosuhteiden muuttuessa myös muuttaa omistajapolitiikkaa. Hyväksytyt omistajapolitiikan on konkretisoiduttava päätöksenteossa kaikilla tasoilla. Linjausten toteutumista seurataan ja toimialueiden ja yksiköiden on raportoitava linjausten toteutumisesta niiden omassa toiminnassaan. Omistajapolitiittisia linjauksia täydennetään toimialakohtaisissa ohjelmissa ja strategioissa ja linjaukset konkretisoituvat yksittäisiä investointipäätöksiä ja konsernirakennetta koskevia ratkaisuja harkittaessa.

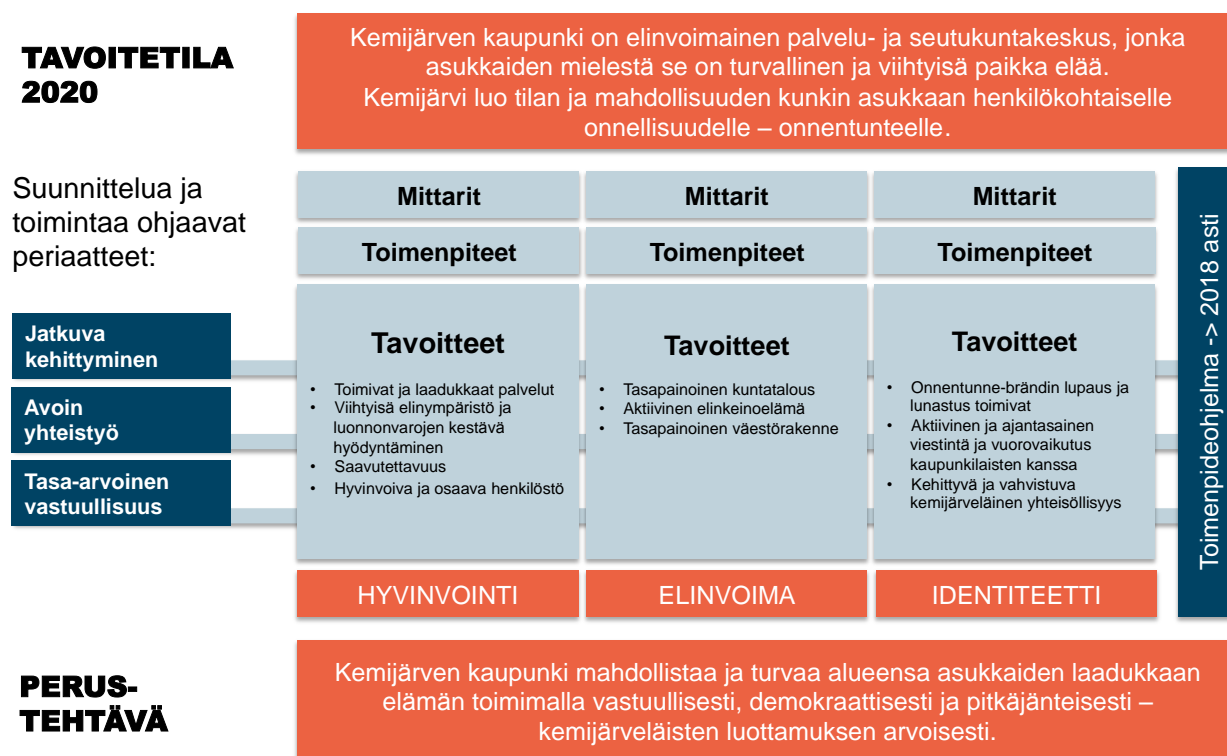
Omistajapoliittiset linjaukset on määritelty seuraaville kaupungin omistuksessa oleville yhteisöille ja yksiköille:

- liikelaitokset
- tytäryhtiöt
- osakkuusyhtiöt
- säätiöt, joissa kaupungilla on, tai tulee olemaan määräysvalta
- kuntayhtymät

2. Omistamisen strategia ja yleiset linjaukset

2.1 Kemijärven kaupungin visio ja strategia

Kemijärven kaupungin strategia on olla elinvoimainen palvelu- ja seutukuntakeskus, jonka asukkaiden mielestä se on turvallinen ja viihtyisä paikka elää. Kemijärven strategia on kestävä kasvun ja hyvinvoinnin strategia, jota johdetaan kolmen hyvinvointiohjelman avulla: Hyvinvointi, elinvoima ja identiteetti.

Kuvio 1: Kemijärven kaupungin strategia

Omistaminen ei ole kaupungille itsetarkoitus, vaan sen tulee aina olla harkittua toimintaa, joka perustuu valittuihin kriteereihin. Tärkein kriteeri on, että omistus on olennaista kaupungin strategian toteuttamisen kannalta ja tukee valittuja päämääriä lisäksi omistamisen tulisi aina olla taloudellisesti kannattavaa ja sen tulisi mahdollistaa korkealaatuisten palveluiden tuottaminen kustannustehokkaasti. Oma omistus tarjoaa mahdollisuuden vertailla palveluja muiden omistamaan tuotantoon. Jos strategisen omistamisen kriteerit eivät toteudu, omistaminen ei ole perusteltua. Tällöin resurssit, sekä taloudelliset että aineettomat, pitää voida vapauttaa ja kohdistaa muualle.

2.2 Yleiset periaatteet

Omistajapoliittisten linjausten lähtökohtina ovat kaupunkistrategia ja kehittämistavoitteet sekä niiden vaatimat voimavarat, kaupungin nykyiset toimintatavat ja tuotantovälineiden omistus, pitkän aikavälin tavoitteet sekä arviot toimintaympäristön muutoksista. Omistaminen ei ole kaupungin perustehtävä, vaan väline palvelujen järjestämiseksi tai tuottamiseksi. Omistamisen pitää olla aktiivista ja sen tarkoituksenmukaisuutta ja organisointitapoja on arvioitava säännöllisesti toimintaympäristön muuttuessa. Koska omistaminen sitoo huomattavan määrän pääomaa, tulee pääoman tehokkaan käytön ja kohdentamisen olla yhtä tärkeitä kuin käyttötalouden hallinta. Omaisuuden käytön tehokkuutta on arvioitava strategian, edullisuuden ja eri toimintamallien näkökulmasta. Tehokkaampi pääoman käyttö johtaa myös käyttökustannusten laskuun. Toimintaympäristön muutoksista omistajapoliittisiin linjauksiin vaikuttavat erityisesti arvioidut muutokset palvelujen kysynnässä, kaupungin henkilöstön määrässä ja osaamisessa, tarjolla olevassa yksityisessä palvelutarjonnassa sekä muutokset rahamarkkinoissa, lainsäädännössä ja kunta- ja palvelurakenteessa. Omistamisen perusteena tulee olla omaisuuden käyttö ja hyödyntäminen kaupungin palvelutuotannossa. Muu omistus voi olla perusteltua tavoitteiden toteuttamisessa sellaisilla toimialoilla, joilla ei ole markkinatoimijoita tai joille ei myöskään ole mahdollista luoda lyhyellä aikavälillä kunnolla toimivia markkinoita.

Oman palvelutuotannon laatua ja hintaa kehitetään niin, että ne ovat kilpailukykyisiä. Oma palvelutuotantoa kehitetään palvelutarve- ja palveluverkkoselvitykset huomioiden. Omistajapoliittisessa ohjelmassa määritetään tavoitteellinen oman tuotannon osuus ja toimintaa kehitetään tavoitteen mukaisesti. Liikelaitosten tuotto-tavoite ja kaupungille maksettava tuloutus asetetaan vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä. Sijoitus-omistuksista saatavan ja kaupungille tuloutettavan tuoton tulisi vastata vähintään rahamarkkinoiden riskitöntä tuottoa lisättynä toimialan liiketoimintariskillä. Elinkeinopoliittisilla sijoituksilla tuetaan kaupungin elinkeinopoliittisten tavoitteiden saavuttamista. Kun tavoitteet on saavutettu, sijoituksista voidaan myös luopua. Kiinteän omaisuuden arvon säilyttäminen edellyttää arviota omaisuuserien kunnosta ja peruskorjaustarpeesta. Päätökset maaomaisuuden jalostuksesta, rakennusten ja verkostojen peruskorjausinvestoinneista ja muusta omaisuuden hoidosta perustuvat aina taloudelliseen kustannushyötyarviointiin. Kemijärven kaupunki pyrkii omaisuuden hoidossa mahdollisimman hyvään taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen kokonaisvaikuttavuuteen. Omistajaohjaus on johdonmukaista, pitkäjänteistä, avointa ja ennustettavaa.

2.3 Yhteisömuodon valinta

Kaupunginvaltuusto tekee päätökset asioissa, joissa kaupungin omaa palvelutuotannon toimintamallia muutetaan tai siirretään hoidettavaksi toisessa yhteisömuodossa tai joissa yhteisömuodossa harjoitettavaa toimintaa siirretään kaupungin vastuulle. Muutoin toimivalta asioissa, joissa kaupunki laajentaa tehtäviään hankkimalla osuuksia yhteisöistä tai joissa kaupunki luopuu yhteisömuodossa harjoitettavista tehtävistä, ilmenee hallinto- säännöstä. Kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden tehtävien siirtäminen yhtiöstä toiseen tai uusien yhteisöjen perustaminen, kuuluu valtuuston päätettäviin asioihin. Valittaessa yhteisön toimintamuotoa on keskeisenä tekijänä arvio siitä, harjoitetaanko tehtävää liiketaloudellisin perustein vai onko tehtävällä muu yleishyödyllinen tai voittoa tavoittelematon tarkoitus. Muina valintaperusteina ovat toiminnan taloudellisuus, avoimuus ja toimintakyky. Yhteisömuodot voidaan jaotella liiketoiminnallisiin ja yleishyödyllisiin yhteisöihin. Liiketoiminnallisiin kuuluvat osakeyhtiö, osuuskunta, avoinyhtiö, kommandiittiyhtiö ja liikelaitos. Yleishyödyllisiä yhteisöjä ovat kunta, kuntayhtymä, säätiö ja yhdistys.

2.4 Markkinoilla toimiminen

Markkinoilla toimivalla yhteisöllä tarkoitetaan yhteisöä, joka harjoittaa taloudellista toimintaa liiketaloudellisin periaattein avoimilla ja kilpailluilla markkinoilla ja joka ei ole kohdassa tarkoitettu erityisasemassa oleva yhtiö tai in house -yhtiö. Markkinoilla toimiva yhteisö tuottaa palveluja myös muille kuin kaupungille. Markkinoilla toimiviin yhteisöihin sovelletaan markkinasijoittajaperiaatetta, jonka mukaan kaupunki toimii omistajana vastaavin periaattein kuin yksityinen, huolellinen ja harkitseva sijoittaja toimisi.

Kilpailuneutraaliteettivaatimuksesta johtuen kaupunki pyrkii omistajana kohtelemaan markkinoilla toimivia yrityksiä yhdenlaisin periaattein riippumatta niiden omistuspohjasta. Markkinaehtoisuus merkitsee, että toimintaperiaatteiden, rahoitusrakenteen ja tuottotavoitteiden tulee olla vertailukelpoisia samalla toimialalla toimiviin muihin yhtiöihin verrattuna. Erityisyhtiöllä tarkoitetaan yhteiskunnallista erityistehtävää hoitavaa

yhteisöä, jonka toiminnassa on muusta taloudellisesta toiminnasta poikkeavia erityispiirteitä. Tällaisia kaupungin omistamia yhteisöjä ovat yhteisöt, joilla on lakiin, hallinnolliseen määräykseen tai sopimukseen perustuva alueellinen tai toiminnallinen yksinoikeus tai erityisoikeus. Erityistehtävää hoitavalle yhteisölle on tyypillistä, että se vastaa sellaisten palvelujen tarjoamisesta, joita yritys ei omien taloudellisten etujensa kannalta katsoen ottaisi hoitaakseen tai ei hoitaisi samassa määrin tai samoilla ehdoilla.

Lakiin, määräykseen tai sopimukseen perustuvia erityisaseman omaavia yhteisöjä ovat muun muassa:

1. Vesihuoltopalveluja tuottavat yhteisöt, joiden erityisasema perustuu vesihuoltolain 8 § ja 10 §:ään ja
2. Asuntojen vuokraamista sosiaalisin perustein harjoittavat yhteisöt, joihin kohdistuu arava- ja korkotukilainsäädännön asettamia rajoituksia, jotka liittyvät osakkeiden luovuttamiseen, omaisuuden käyttöön ja siltä vaadittavaan tuottoon.

2.5 Pääomitus

Yhteisöön sijoitettu pääoma jakautuu omaan ja vieraaseen pääomaan. Osakeyhtiössä omaa pääomaa ovat osakepääoma; rahastot, kuten sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto; sekä tilikauden ja edellisten tilikausien voitto. Vierasta pääomaa ovat yhteisölle velaksi annetut korolliset tai korottomat sijoitukset, kuten velkakirjalainat ja pääomalainat. Pääomalaina on laina, jolla on muita velkoja huonompi etuoikeus yhtiön purkauksessa tai konkurssissa ja jonka pääoma saadaan palauttaa tai sille maksaa korkoa vain yhtiön vapaan oman pääoman puitteissa pääasiassa voittovaroista. Yhteisön toimintaa voidaan rahoittaa edellä mainittujen sijoitusten lisäksi muun muassa konserniavustuksena, palvelujen ostoina, projektirahoituksena tai muuna tukena. Näitä linjauksia on tarkoitus noudattaa siitä riippumatta, missä muodossa tai millä nimikkeellä rahoitusta yhteisölle myönnetään.

2.6 Tuottovaatimukset

Kaupunginvaltuusto asettaa tarvittaessa vuosittain tai määräajaksi kaupungin liikelaitoksille ja tytäryhteisöille tuottovaatimuksen. Tuottovaatimus on yhteisöön sijoitetulle pääomalle vaadittavan tuoton määrä, joka ilmaistaan prosentteina ja lasketaan yhteisöön sijoitetun oman pääoman määrästä. Kysymyksessä on yhteisöltä odotettu ja vaadittu tuotto, joka ei välttämättä toteudu. Tuotto voidaan talousarvion puitteissa ja konserniohjauksessa tehtävien päätösten mukaisesti jättää yhtiöön tai se voidaan lainsäädännön sallimissa rajoissa tulouttaa omistajalle. Tuottovaatimus voi olla ilmaistu muullakin tavalla kuin prosentuaalisesti. Tuottovaatimuksen asettamisella yhteisöä ohjataan kannattavaan toimintaan ja varmistetaan, että kaupungin sijoittama pääoma on tuottavassa käytössä. Yhteisöille, joille ei voida määrittää tuottovaatimusta, asetetaan kaupungin strategiaa tukevat selvät tavoitteet.

2.7 Konsernin sisäiset palvelut

Konserniohjauksessa tilaajia ja konserniyhteisöjä kannustetaan lainsäädännön sallimissa puitteissa ensisijaisesti hankkimaan palveluja konserniin kuuluvilta yhteisöiltä. Konsernissa tulisi käyttää mahdollisuuksien mukaan yhteisiä palvelu- ja tietojärjestelmiä synergiaetujen saavuttamiseksi. Sisäisten palvelujen synergiaetujen löytäminen edellyttää aktiivisuutta kaikilta konsernin yhteisöiltä.

2.8 Yhteiskuntavastuu ja henkilöstöpolitiikka

Konserniohjauksessa ja -valvonnassa on huolehdittava siitä, että konserniin kuuluvat yhteisöt kantavat yhteiskuntavastuunsa ja noudattavat niiden toimintaa ohjaavia lakeja ja määräyksiä. Kaupunki omistajana kunnioittaa henkilöstön oikeuksia. Omistuspoliittisia päätöksiä tehtäessä on varmistettava, että henkilöstön asema otetaan huomioon. Konserniohjauksessa noudatettavan henkilöstöpolitiikan sisällöstä päätetään erikseen henkilöstöstrategiassa ja muissa henkilöstöhallintoa koskevissa ohjeissa. Kaupunkikonserniin kuuluvissa yhtiöissä hallituksen kokoonpanossa huomioidaan tasa-arvolain vaatimukset.

Kaupungin omistamissa yhteisöissä toteutettavat johdon ja henkilöstön palkitsemisjärjestelmät eivät saa johtaa kaupungin omistusosuuden vähenemiseen, eikä palkitsemisjärjestelmissä ilman erityisiä perusteita ja kaupungin toimielimen hyväksyntää tule ottaa käyttöön osake- tai optiopohjaisia palkitsemismuotoja.

2.9 Omistuksissa tapahtuvat muutokset

Kaupungin luopuessa omaisuudestaan tai omistuksistaan, on ratkaistava miten luopuminen vaikuttaa palvelutuotantoon ja miten palvelut kaupunkilaisille turvataan tulevaisuudessa. Jos omaisuudesta ja omistuksista luopuminen merkitsee myös palvelutuotannon siirtymistä kaupungilta muille toimijoille, on palvelujen turvaamisen kaupunkilaisille oltava korostetusti esillä asiaa ratkaistaessa. Luovutusta valmisteltaessa selvitetään henkilöstön asemaan vaikuttavat seikat ja mikäli henkilöstövaikutuksia on, käydään YT-menettelyn mukaiset neuvottelut. Omaisuudesta luovuttaessa on lähtökohtana oltava vapautuvan pääoman entistä tehokkaampi käyttö.

Hankittaessa tai perustettaessa yhteisomistussuhteita tulee varmistaa, että muiden omistajien tavoitteet ja tarpeet omistamiselle ovat yhdensuuntaisia kaupungin tavoitteiden kanssa, ja että yhteisomistus on kaupungin intressien mukaista. Päätöksenteon toimivallankäytössä noudatetaan hallintosäännön linjauksia.

Omistajapoliittisten ratkaisujen tulee pohjautua huolelliseen valmisteluun ja olla kaupungin strategian mukaisia. Omistajapoliittiset ratkaisut tehdään ennakoiden ja kaupungin omista tavoitteista lähtien, eikä ulkopuolisten syiden tai aloitteiden johdosta. Omistuksesta luovuttaessa tai uusia omistuksia hankittaessa ei arvioida pelkästään luovutuksen tai hankinnan taloudellista arvoa, vaan myös seuraavat seikat otetaan huomioon:

1. Kaupungin tavoitteet ja strategia
2. Elinkeinoelämän toimintaedellytykset
3. Kilpailuneutraliteetti markkinoilla
4. Työllisyysvaikutukset
5. Henkilöstön asema
6. Kaupunkikonsernin talous
7. Palvelutuotannon turvaaminen

Omistusjärjestelyjä tehtäessä noudatetaan käyvän arvon periaatetta ja omaisuudesta luopumisen tulee tapahtua markkinahintaan, ellei ole erityisiä perusteita poiketa tästä periaatteesta. Poikkeaminen käyvän arvon periaatteesta voi olla perusteltua esimerkiksi järjesteltäessä valtion, kuntien tai muiden julkisyhteisöjen kanssa tehtäviä uudelleen. Poikkeaminen voi olla perusteltua myös konsernin sisäisissä järjestelyissä, kun järjestelyssä ei ole mukana ulkopuolisia omistajia.

3. Konserniohjausprosessi

Kemijärven kaupungissa valtuusto päättää kunnan omistajapoliittisista linjauksista. Omistajapolitiikka koostuu erityisesti omistajastrategian valinnasta ja sen onnistuneisuuden arvioinnista sekä konserniohjauksesta.

Omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään omistukselle asetettavat tuotto- ja muut tavoitteet sekä omaisuuden käytöstä vastuussa olevat tahot. Samoin määritellään miten seuranta ja raportointi on järjestetty. Tehokkaalla omistajapolitiikalla kaupunki pyrkii pääoman ja omaisuuden tehokkaaseen käyttöön; pääomia vapauttamalla ja uudelleen kohdistamalla kaupunki pyrkii lisäämään kunnan pääomien tuottavuutta ja kehittämään kaupunkia sekä luomaan hyvän kuntatalouden. Omistuksille on kaupungin talousarviossa määritelty yhteisökohtaiset tuotto- ja muut toiminnalliset tavoitteet.

Valtuustosopimukseen on määritelty, että elinkeinopolitiikallaan kaupunki mahdollistaa työllisyyden, laadukkaat palvelut ja kaupungin elinvoimaisuuden. Kaupungin kehittämisen välineitä ovat sijoitukset elinkeinon kehittämiseen, työllisyyttä tukeviin tai asukkaiden viihtyvyyttä lisääviin kohteisiin. Sijoituksia ovat elinkeinopoliittinen toimitilarakentaminen sekä asuntorakentaminen, panostus teknisiin verkostoihin taikka välitön mukanaolo yritystoiminnassa. Näiden osalta yksityiskohtaisempia omistajapoliittisia linjauksia sisältyy talousarvioon ja yksittäisiin investointipäätöksiin. Tämän asiakirjan liitesivulla on kaaviokuva Kemijärven kaupungin konserniohjauksen organisoitumisesta.

Sijoitukset kuntayhtymiin ja muihin yhteisöihin palvelevat suoranaisesti kaupungin vastuulla olevaa palvelutuotantoa tai kaupungin kehittämistä. Tällaiset sijoitukset ovat perus-, osake- tai osuuspääomasijoituksia

kuntayhtymiin, osakeyhtiöihin tai osuuskuntiin, antolainat näille yhteisöille tai rahoitusosuuksia nimettyihin investointikohteisiin tai hankkeisiin. Sijoitusten tarkoitus voi olla myös kaupungin taseen keventäminen siirtämällä kiinteistöjä, muita tuotantovälineitä ja myös velkoja kaupungilta jonkun toisen yhteisön omistukseen ja vastuulle. Omistajapolitiisissa linjauksissa otetaan kantaa myös sijoituksiin ja niiden määrään omistajan näkökulmasta.

3.1 Konserniohjaus

Konserniohjauksella tarkoitetaan omistajaohjausta ja tytäryhteisöjen valvontaa koskevien ohjeiden antamista. Omistajaohjaus on kaupungin edustajien päätösvallan käyttöä, käytön ohjaamista yhtiökokouksissa tai vastaavissa elimissä sekä muita toimenpiteitä, joilla kunta osakkeenomistajana myötävaikuttaa yhtiön hallintoon ja toimintaperiaatteisiin. Tarvittaessa yhtiön johto pyytää kaupunginhallituksesta linjauksia liiketoiminnassaan merkittäviin toimiin.

Kemijärven kaupungin tytäryhteisöjen tavoitteet määritellään vuosittain kaupungin talousarviossa. Yhteisöjen tavoitteet valmistellaan yhteistyössä tytäryhtiön ja yhteisön konsernivastuuhenkilön kanssa. Konsernitavoitteiden toteutumisesta raportoidaan elinvoima- ja konsernijaostolle vuosittain siten, että kaupungin seuraavan vuoden talousarvion tavoitteiden määrittelyssä voidaan huomioida kuluva vuoden tavoitteiden toteutuminen. Valtuusto arvioi konsernin tavoitteiden toteutumista vuosittain tilinpäätöksissä. Lisäksi keskeisimmät konserniyhteisöt esittelevät toimintaansa kerran vuodessa elinvoima- ja konsernijaosto raportoidessa talousarvion tavoitteiden toteutumista ja muita ajankohtaisia aiheita. Kaupunginhallitus antaa konsernitilinpäätöksen yhteydessä tiedot kaupunginvaltuustolle konsernin toiminnasta ja taloudesta. Konsernin strategiasta johdetut tavoitteet riittävät konsernin ja sen tyttärien menestykselliseen johtamiseen. Arviointi perustuu konsernin toiminnasta ja taloudesta saatuihin tietoihin.

3.2 Konserniyhtiöitä koskeva tietojensaantioikeus

Kuntalain 83 §:n mukaan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta tietoja, joita hän toimessaan pitää tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 6 ja 7 §:n mukaan eivät ole vielä julkisia, jollei salassapitoa koskevasta säännöksistä muuta johdu. Lisäksi luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan konsernijohdolta konsernijohdon hallussa olevia kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevasta säännöksistä muuta johdu. Luottamushenkilön suora tietojensaantioikeus ei ulotu kunnan tytäryhtiöihin, koska nämä eivät ole kuntalain 83 §:ssä tarkoitettuja kunnan viranomaisia.

3.3 Vastuu omistajapolitiikan toteuttamisesta

Ohjaus ja valvonta kuuluvat luottamushenkilöorganisaatiossa valtuustolle, toimeenpano hallitukselle sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuuden ja linjausten toteutumisen valvonta tarkastuslautakunnalle.

Toimihenkilöorganisaatiossa omistajaohjaus kuuluu ylimmän toimihenkilötason, useimmiten kaupunginjohtajan tehtäviin. Kemijärvellä on käytössä hallintosääntö ja konserniohje, joissa määritellään seuranta ja yhteydenpitovastuut yhteisöön. Konsernivastuuhenkilö on nimetty yhtiökohtaisesti myöhempänä. Kunnan operatiivisesta toiminnasta vastaavat lautakunnat ja palvelualuejohtajat tai virastopäälliköt. Kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta vastaavat näiden omat hallintoelimet. Kunnan omistajapolitiikan ohjauksesta ja valvonnasta sekä operatiivisesta toiminnasta vastaavien henkilöiden ja toimielinten työn- ja vastuunjako sekä raportointijärjestelmät on määriteltävä yksiselitteisesti. Toimivan johtamis- ja ohjausjärjestelmän ohella aito yhteistyö ja sitoutuminen asetettuihin tavoitteisiin antavat edellytyksiä kaupungin toiminnan tuloksellisuudelle.

3.4 Konsernivalvonta ja riskienhallinta

Kuntalain 39 §:n mukaan kaupunginhallituksen on huolehdittava kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta. Kaupunginhallituksella on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet vastaavat omien tehtävälueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoinnista hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten, tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuu- alueellaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Kemijärven kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 11.6.2018 § 40 kaupungin konserniohjeen, joissa on määritelty konsernin johtosuhteet ja johtamisen säännöt. Konserninjohtoryhmä on valmistellut Kemijärven kaupunkikonsernin konserniohjeen päivittämistä. Konserniohje koskee kaupunkikonserniin kuuluvia tytäryhteisöjä. Konserniohjeella on tarkoitus yhtenäistää ohjausta, lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä ja tehostaa tiedonkulkua.

Kuntalakiin vuoden 2015 aikana tehdyillä muutoksilla on uudistettu, laajennettu ja selkeytetty erityisesti omistajapolitiikan ja konsernijohtamisen säännöksiä. 1.6.2017 voimaan tulevat uudet säännökset terävöittävät kunnan toiminnan strategista johtamista, omistajaohjausta sekä riskienhallinnan ja arvioinnin merkitystä.

Kemijärven kaupunginhallitus on hyväksynyt Kemijärven kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen ja sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen 24.2.2014 § 53. Kaupungin hankintatoiminnan yhteiset periaatteet ja kriteerit on hyväksytty kaupunginhallituksessa 19.9..2018 § 260 ja valtuustossa 24.9.2018 § 72.

Konserniyhteisöjen hallitukset/johtokunnat ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohtolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta konserniohjeen mukaisesti. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa toteuttavat myös kaikki työntekijät kaikilla organisaatiotasoilla osana toimintarutiineita.

4. Kemijärvi-konsernin omistukset

Yhteisö, jossa kunnalla on kirjapitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Mitä tässä laissa säädetään kunnan tytäryhteisöstä, sovelletaan myös kunnan määräysvaltaan olevaan säätiöön. Siten kuntakonserni on kunnan sekä yhden tai useamman yhteisön muodostama taloudellinen kokonaisuus, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhtiöt). Kuntalain 114 §:ssä on säädetty konsernitiilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta ja sisällöstä sekä niihin liittyvistä poikkeuksista.

4.1 Konsernirakenne 2017

Kemijärven kaupunki ja sen määräysvallassa olevat tytäryhteisöt muodostavat kuntakonsernin, jossa on yhteensä 12 merkittävää osakeyhtiötä, useita asunto- tai kiinteistöyhtiötä ja yksi säätiö, jotka katsotaan omistusosuudeltaan tai määräysvallan kautta kuuluvan konsernin tytäryhtiöksi tai -yhteisöksi. Kaupungilla on myös omistusta 1 osakkuusyhtiössä sekä 6 kuntayhtymässä.

	Kotipaikka	Kaupungin omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	Kaupunkikonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pää-omasta	vieraasta pää-omasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Kemijärven Töveli	Kemijärvi	100,00 %	100,00 %	266	3 059	-39
Kiinteistö Oy Kemijärven Vuokratalot	Kemijärvi	100,00 %	100,00 %	1 289	10 879	74
Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy	Kemijärvi	100,00 %	100,00 %	2 188	25 977	168
Kemijärven Kehitys Oy	Kemijärvi	100,00 %	100,00 %	602	21	-65
Kemijärven Jäähalli Oy	Kemijärvi	87,45 %	87,45 %	28	22	11
Kiinteistö Oy Kemijärven Kaarlonkeskus	Kemijärvi	7,69 %	84,39 %	1 254	7	-2
Kiinteistö Oy Kemijärven Toimitalo	Kemijärvi	55,63 %	55,63 %	1 203	10	5
Koillis-Lapin Sähkö Oy	Kemijärvi	61,57 %	61,57 %	1 900	14 853	125
Keski-Lapin Voima Oy	Kemijärvi	61,57 %	61,57 %	83	734	0
Itä-Lapin Energia Oy	Kemijärvi	61,57 %	61,57 %	3 656	2 626	0
Kemijärven Roikka Oy	Kemijärvi	0,00 %	100,00 %	108	221	-7
Elwira Oy	Kemijärvi	100,00 %	100,00 %	906	195	129
Kuntayhtymät						
Itä-Lapin kuntayhtymä	Kemijärvi	59,14 %	59,14 %	133	32	-20
Kolpeneen palvelukeskuksen ky.	Rovaniemi	10,88 %	10,88 %	432	797	16
Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Rovaniemi	9,23 %	9,23 %	3 167	3 231	62
Lapin liitto kuntayhtymä	Rovaniemi	4,03 %	4,83 %	73	175	12
Lapin Jätehuolto kuntayhtymä	Sodankylä	22,17 %	22,17 %	455	332	64
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä	Rovaniemi	9,50 %	9,50 %	2 709	2 600	126
Säätiöt						
Saura säätiö	Kemijärvi	100,00 %	100 %	65	138	33
Yhdistelemättömät						
Osakkuus- ja muut omistusyhteisyhteisöt						
*Pyhä-Luosto Vesi Oy	P-niemi	32,50 %	32,50 %	177	1 498	21
Asunto Oy Särkelänrinne	Kemijärvi	27,88 %	37,97 %	68	27	0
Kiinteistö Oy Vaskikallas	Kemijärvi	28,80 %	28,80 %	13	3	-1
Kiinteistö Oy Kallaanvaaran Kassala	Kemijärvi	23,10 %	23,10 %	21	1	0
*)Pyhä-Luoston Vesi Oy:n osakassopimuksen käsittely kesken						

Konsernin ytimen muodostaa Kemijärven kaupunki (peruskunta + liikelaitos), jonka yhteenlaskettu omaisuus on noin 36 % koko konsernin omaisuudesta. Omistajaohjauksen kannalta peruskunta, liikelaitos ja tytäryhtiöt muodostavat keskeisimmän kokonaisuuden. Näihin omaisuuseriin kaupunki pystyy vaikuttamaan omilla päätöksillään. Kuntayhtymät, osakkuusyhtiöt ja säätiöt ovat omistuksellisia kokonaisuuksia, joissa kaupunki on osaomistaja. Näiden omaisuuserien kohdalla kaupungin vaikutusvalta on rajattu omistuksen suuruuteen. Kuviossa 2 on esitetty omaisuuden jakaantuminen Kemijärvi-konsernissa. Kuviosta ilmenee kunkin kokonaisuuden osalta reaaliomaisuuden suuruus ja prosentuaalinen osuus konsernin reaaliomaisuudesta. Kemijärvi-konserniin kuuluvat osakkuusyhtiöt ovat tarkastelussa mukana pelkästään oman pääoman osuuksina. Kaupunki pystyy vaikuttamaan ainoastaan yhtiön sijoittamansa oman pääoman osuudella. Osakkuusyhtiön yksittäisiin omaisuuseriin ei kaupunki pysty merkittävästi omilla päätöksillään vaikuttamaan.

Omistusyhteisyhteisöä pidetään osakkuusyhteisönä, jos kunnalla on vähintään viidesosa ja enintään puolet omistusyhteisyhteisöosakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Kaupungilla voi olla huomattava vaikutusvalta ja mahdollisuus vaikuttavat yhteisön taloudellisten ja operatiivisten päätösten tekemiseen, mutta sillä ei ole konsernisuhteelle ominaista määräysvaltaa.

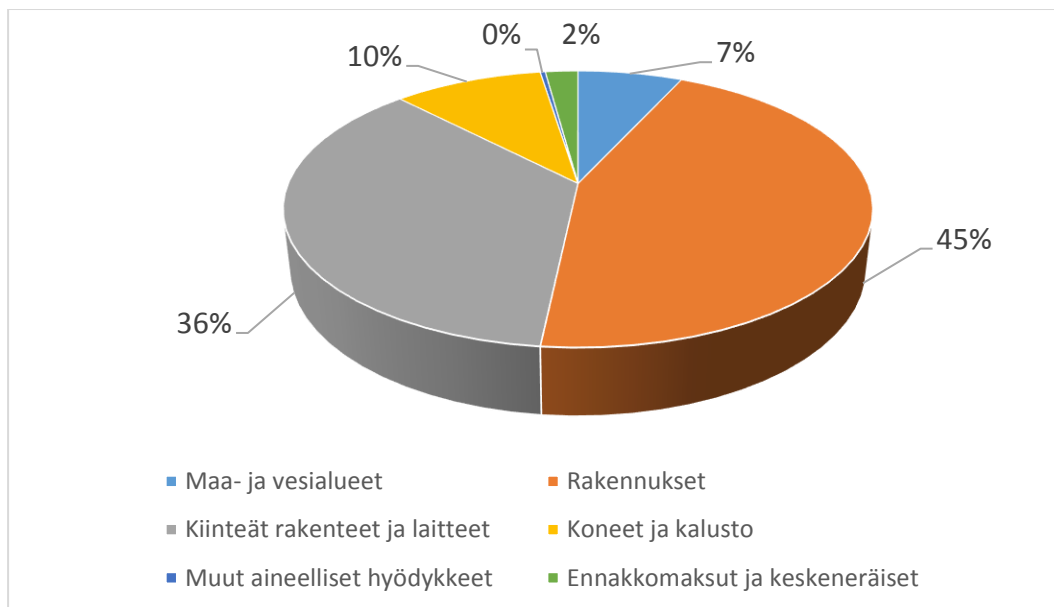
4.2 Kemijärvi-konsernin omistukset omaisuuserittäin

Kemijärvi-konsernin omaisuus voidaan jakaa seuraaviin strategisen ohjauksen kannalta eri tavalla arvioitaviin kokonaisuuksiin:

Maaomaisuus, johon kuuluu kunnan raakamaa, tontit, metsät, maatalousmaa, kadut, puistot ja muut yleiset alueet
Tuotantovälineet, joihin kuuluvat kunnan palvelutuotannossa käytetyt rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet sekä koneet ja kalusto (kuvio 1.).

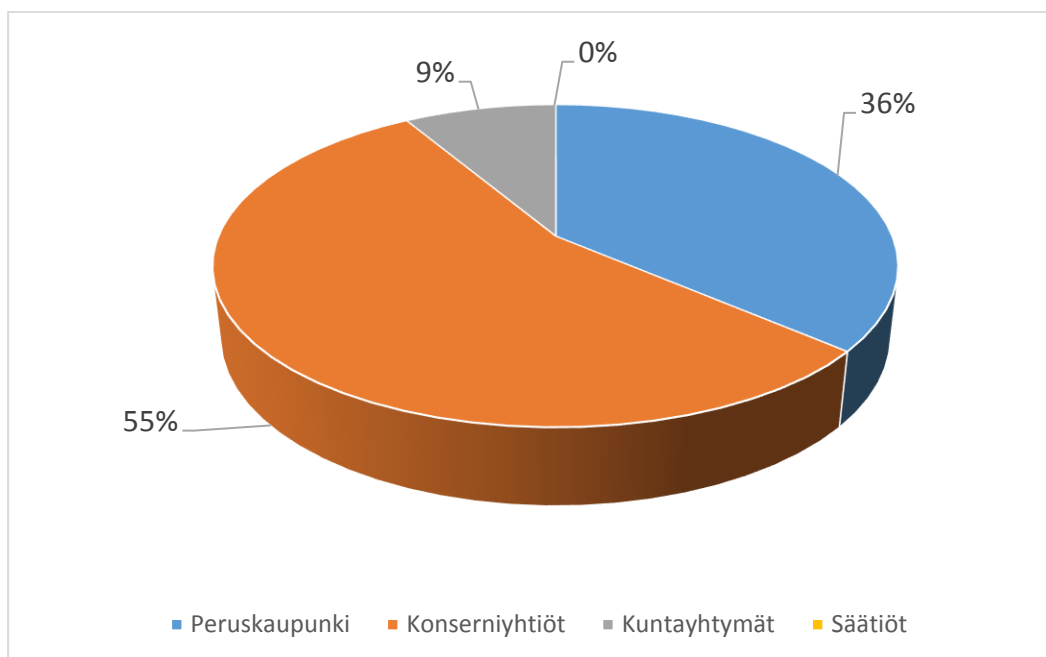
Sijoitusomaisuus, jonka merkittävimpiä eriä ovat kunnan omistamat osakkeet ja osuudet sekä lainasaamiset.

Käyttöomaisuuden jakaantuminen konsernissa 2017

Kuvio 1.

Aineelliset hyödykkeet ja sijoitukset jakaantuminen konsernissa 2017

Kuvio 2.

Kemijärvi-konsernin omistajapolitiikkaa tarkasteltaessa tytäryhteisöjen ja osakkuusyhteisöjen kohdalla omistajuuden strateginen merkitys poikkeaa huomattavasti toisistaan. Tytäryhtiöt ovat oleellinen osa Kemijärvi konsernia ja konsernitasetta. Tytäryhtiöidenomistuksiin konsernijohtolla on merkittävä määräämisvalta. Osakkuusyhteisöjen kohdalla konsernijohtolla on vaikutusvaltaa, muttei määräämisvaltaa yhtiön asioihin, eli kaupunginjohtajalla mm. osallistumisoikeus yhtiön hallituksen kokouksiin, mutta ilman äänivaltaa. Vaikutus- vallan suuruus riippuu luonnollisesti omistuksen koosta.

Kuvio 3 käyttöomaisuuden jakautuminen konsernissa

5. Kemijärvi-konsernin omistajapoliittiset linjaukset

5.1 Kemijärven kaupungin maa- ja rakennusomaisuus

5.1.1 Kaupungin kiinteistöomaisuus

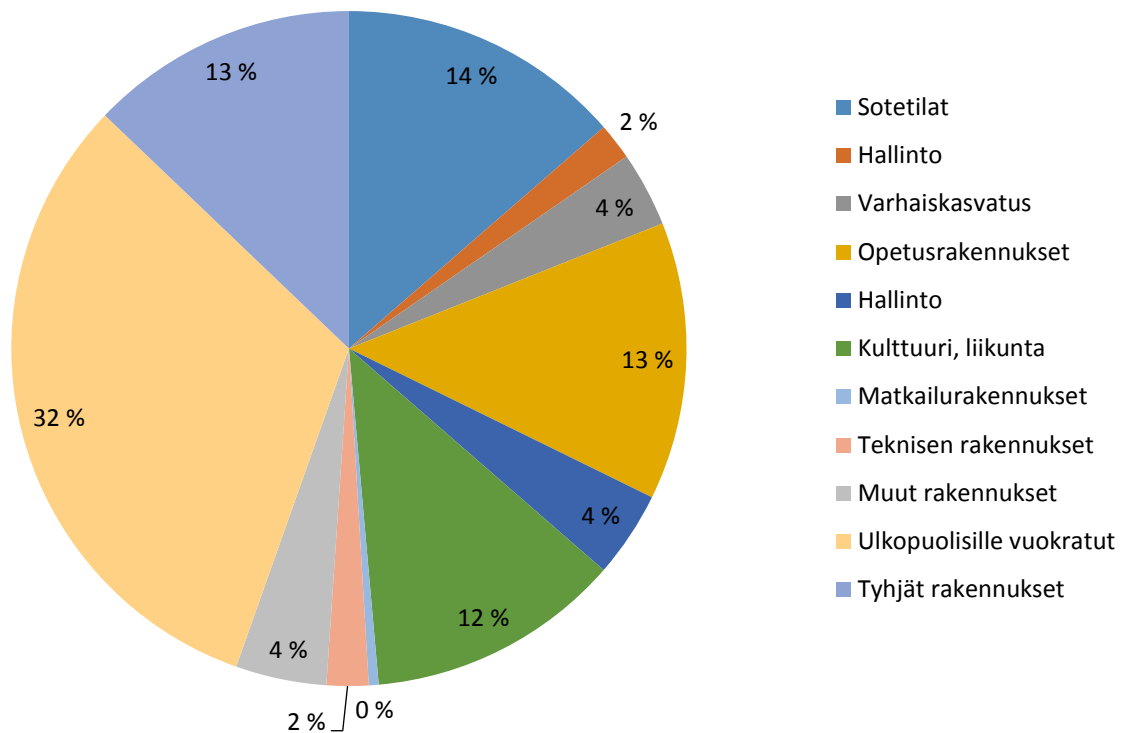
	kpl	Pinta-ala ha
Kaupungin metsätilat		1600
Metsäiset puisto- ja tonttialueet		580
Vuokratontit	368	
Vapaat asuntotontit	202	
Vapaat teollisuustontit	43	
Vapaat liiketontit	13	
Lomatontit	164	
Maaomaisuuden tasearvo	7 619 181	euroa

Maaomaisuutta hallinnoidaan valtuuston hyväksymän maapoliittisen ohjelman mukaisesti. Kaavoituksen tavoitteena on vastata eri käyttäjäryhmien tarpeisiin. Metsäomaisuuden hallinnointiin sovelletaan metsäalueille laadittua metsätaloussuunnitelmaa. Metsäisille puisto- ja tonttialueille on laadittu erillinen suunnitelma metsien hakkuille.

5.1.2 Kaupungin rakennusomaisuus (tilakeskus)

Käyttötarkoitus	Rakennukset kpl	Nykyarvo (€)	Pinta-ala (k-m ²)
Sotetilat	10	17 024 602	15 323
Hallinto	1	2 677 000	1 976
Varhaiskasvatus	4	3 533 800	4 040
Opetusrakennukset	5	13 439 595	14 981
Hallinto	2	4 813 000	4 646
Kulttuuri, liikunta	6	13 050 396	13 733
Matkailurakennukset	3	243 050	529
Teknisen rakennukset	3	1 023 724	2 256
Muut rakennukset	3	3 511 967	4 902
Ulkopuolisille vuokratut	26	9 354 298	35 704
Epäkurantit rakennukset	8		14 475
Yhteensä	71	68 671 432	112 565
Tasearvo yhteensä noin		27 000 000	

Tilojen jakautuminen

Rakennusomaisuutta kartoitetaan ja luokitellaan käyttötarpeiden mukaan. Kaupungille tarpeettomat kohteet pyritään myymään. Tavoitteena on varmistaa, että kaupungin kiinteistöjen arvo säilyy ja peruskorjauksia tehdään ajoissa, jolloin se on selvästi edullisempaa kuin pitkää viivytelty peruskorjaus. Kiinteistöjen omistuksia tarkastetaan (mm. poistettavat kiinteistöt) ja realisoitavien kiinteistöjen lista viedään vuosittain lautakuntaan/kaupunginhallitukseen.

5.2 Liikelaitokset

Valtuusto asettaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet liikelaitokselle. Liikelaitos noudattaa toiminnassaan talousarviossa määritellyjä tavoitteita. Talousarviossa toiminnalliset tavoitteet on määritelty sitoviksi ja niiden mahdollisista muutoksista päättää valtuusto. Talousarviossa esitettävät tunnusluvut muodostuvat suoritettavista, tehokkuutta ja taloudellisuutta ilmaisevista luvuista, toiminnan laajuustiedoista sekä voimavaroja osoittavista tunnusluvuista, jotka eivät ole määrärahojen tapaan valtuustoon nähden sitovia. Liikelaitosten tavoitteiden toteutuminen on esitetty erillistilinpäätöksinä tiinpäätöskirjassa. Asetettujen tavoitteiden rajoissa johtokunta päättää toiminnan kehittämisestä sekä seuraa ja raportoi tavoitteiden saavuttamista. Liikelaitokselle asetettujen toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kerran vuodessa kesäkuun toteutmana ja tilinpäätöksenyhteydessä kaupungin toimintakertomuksessa. Liikelaitoksen taloudellisesta tilanteesta raportoidaan kaupungin raportointiaikataulun mukaisesti.

5.2.1 Kemijärven tilapalvelut liikelaitos

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Yrityksen toimiala: Kaupungin omistamien kiinteistöjen omistus, ylläpito, vuokraus ja kehittäminen
Konsernivastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Erityistehtävä: Tilapalvelut vastaa Kemijärven kaupungin toimi- asuin- ja yritystilojen ja rakennusten hankkimisesta ja ylläpidosta. Huolehdimme siitä, että tilat ovat toimivia, turvallisia ja taloudellisia. Rakennutamme uusia tiloja ja korjaamme vanhoja.

Kehittämisvisio: Oman tuotannon laatua ja hintaa kehitetään niin, että ne on kilpailukykyisiä. Toimitiloja käytetään oman palvelutuotannon välineenä, ja palvelutuotantoon kuulumattomista tiloista luovutaan silloin, kun se on kannattavaa.

5.3 Tytäryhtiöt

Kaupunki on määritellyt tytäryhtiölle valtuustoon nähden sitovat tavoitteet. Näiden yhtiöiden tehtävänä on palvelutuotannon hoitaminen tai kaupungin kehittämistoimintaan keskeisesti osallistuminen. Konsernivastuuhenkilöiden tulee toimia kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa konserniohjetta.

Kemijärven kaupunkikonsernissa pyritään tarkoituksenmukaisesti hyödyntämään yhteisiä tukipalveluita konsernitasoisesti. Hankinta- ja volyymiedut sekä ammattitaito ja erityisosaamiset hyödynnetään yhteisesti ja toimintojen päällekkäisyyksiä pyritään aktiivisesti tunnistamaan. Näin pyritään varmistamaan hankintalain ja kaupungin hankintaohjeistusten noudattaminen läpi koko konsernin. Kaikki kaupungin tytäryhteisöt ovat mukana kaupungin hankintasopimuksissa ja noudattavat kaupungin hankintaperiaatteita ja hankinnoista erikseen antamia ohjeita.

Taloudellisia ja toiminnallisia hyötyjä kartoitetaan myös kaupunkikonsernissa kiinteistöhoitoon, työterveyteen, talous- ja henkilöstöhallintoon liittyvissä tukipalveluissa. Konserniomistuksia voidaan jaotella useilla eri tavoilla, esimerkiksi omistusosuuden, toimialan tai strategisen merkittävyyden perusteella.

Tytäryhtiömuotoisella toiminnalla lisätään päätöksenteon nopeutta ja joustavuutta, saavutetaan toiminnan läpinäkyvyys kilpailuilla markkinoilla sekä mahdollistetaan strategisen kumppanin (osakkaan) mukaantulo yhtiön toimintaan. Osakeyhtiö perustetaan liiketoiminnan harjoittamista ja pääsääntöisesti voiton tuottamista varten. Perustamisen edellytyksenä on pääsääntöisesti,

- että kaupungin lisäksi on mukana muita perustajia tai myöhemmin on suunnitteilla ottaa muita osakkaita mukaan,
- että kaupunki luopuu tehtäväalueen osalta kaupungin oman organisaation toiminnan ja talouden hallinnollisesta ohjausvallastaan,
- että kaupunki on valmis antamaan tehtäväalueelle juridisen, osakeyhtiölain mukaisen itsenäisen vallan ja vastuun eikä edellytä tai vaadi erivapauksia tai muista omistajista poikkeavia oikeuksia,
- että toiminnan yhtiöittämisestä aiheutuvat verotukselliset seuraamukset ovat pienemmät kuin yhtiöittämisestä saavutettava taloudellinen hyöty ja että kaupunki on valmis vastaamaan liiketoiminnan riskeistä sijoittamallaan pääomalla ja mahdollisesti antamallaan takauksilla.

Osakeyhtiölain mukaan osakeyhtiön tarkoituksena on voiton tavoittelu. Osakeyhtiö voi harjoittaa myös toimintaa, jossa toiminnan tarkoituksena on muu kuin voiton tavoittelu, mikäli osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä on näin määrätty. Kaupungin tavoitteena on harjoittaa kiinteistöosakeyhtiöitä lukuun ottamatta, osakeyhtiömuodossa toimintaa pääsääntöisesti sellaisissa olosuhteissa, joissa suurin osa yhtiön tuotoista kertyy muista lähteistä kuin kaupungilta itseltään. Osakeyhtiömuotoiselle toiminnalle asetetaan edellytykseksi, että se voi harjoittaa kannattavasti toimintaansa omalla tulorahoituksellaan ja sen oman pääoman puitteissa. Osakeyhtiömuotoa on myös perusteltua käyttää yhteistoiminnan muotona, kun yhteisöllä on useampia omistajia.

Tytäryhtiöiden kohdalla toiminta on osakeyhtiölain mukaan järjestettyä. Konsernin ohjausrooli tytäryhtiön toiminnassa on vahva. Kemijärven kaupunki ohjaa tytäryhtiöidensä toimintaa talousarviossa asetettavien toiminnallisten tavoitteiden ja/tai sitoutuneelta pääomalta vaadittavan tuoton, konserniohjeen sekä yhtiön hallitustyöskentelyn kautta. Hallitukseen tulee valita edustajat niin, että siellä on riittävästi edustettuna liiketalouden ja yhtiön toimialan osaaminen.

Tytäryhteisöt toteuttavat omassa toiminnassaan seuraavia kaupungin omistajapolitiittisia yleislinjauksia:

- toiminnassa noudatetaan kaupunginvaltuuston hyväksymiä konserniohjeita ja hyvän hallinnon periaatteita,
- toimintaa tehostetaan parantamalla tuottavuutta, kilpailukykyä, asiakastyytyvää ja omaisuuden arvon säilyttämistä,
- kassanhallintaa pyritään keskittämään osaksi kaupungin muuta kassanhallintaa siten, että kaupungin tytäryhteisöt liittyvät kaupungin konsernipalveluiden ylläpitämän konsernitilin ja -pankin käyttäjiksi,
- tytäryhteisöjen lainanotossa hyödynnetään kaupungin rahoitusasiantuntemusta, lisätään etenkin saman toimialan tytäryhteisöjen toiminnallista ja hallinnollista yhteistyötä yhteistyöhyötyjen saavuttamiseksi ja yhteisöjen hallintoa tehostetaan nimeämällä mahdollisuuksien mukaan myös ulkopuolisia asiantuntijoita hallitusten jäseniksi.

Kaupungin tytäryhtiöiden toimintaan voidaan vaikuttaa seuraavin tavoin:

- tytäryhtiön toiminnan säilyttäminen ennallaan,
- tytäryhtiön toiminnan uudelleensuuntaaminen,
- tytäryhtiön omistuspohjan laajentaminen,
- tytäryhtiön kehittäminen osakkuusyhtiöksi,
- tytäryhtiön omistuksesta luopuminen myymällä tai sulauttamalla toiminta

5.4 Liiketoimintayhtiöiden omistajapolitiittiset linjaukset

Liiketoimintayhtiöihin lukeutuvat kaupungin energiayhtiö, jätehuoltoyhtiö ja kuntatekniikan palveluita tarjoava yhtiö. Liiketoimintayhtiöt toimivat kilpailluilla markkinoilla ja ne jakavat pääsääntöisesti tuloksestaan osinkoa. Liiketoimintayhtiöiden tulee maksaa kaupungin lainalle sovittu korko sekä kaupungin sijoittamalle pääomalle kohtuullinen tuotto. Lisäksi yhtiön tulee tulo-rahoituksellaan ilman kaupungin lisäsijoituksia kattaa toiminnasta aiheutuvat pääoma ja käyttömenot sekä varautuminen korvaus ja kehitysinvestointeihin.

Yhtiö	Omistus
Kiinteistö Oy Kemijärven Töveli	100,0 %
Kiinteistö Oy Kemijärven Vuokratalot OY	100,0 %
Kemijärven Roikka Oy	100,0 %
Kiinteistö Oy Kemijärven Kaarlonkeskus	7,69 %
Kiinteistö Oy Kemijärven Toimitalo	55,63 %
Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy	100,0 %
Koillis-Lapin Sähkö Oy	61,6 %
Itä-Lapin Energia Oy	61,6 %
Keski-Lapin Voima Oy	61,6 %
Lapin Jätehuolto ky	22,17 %
Elwira Oy	100,0 %
Kemijärven Jäähalli Oy	87,45 %
Pyhä-Luosto Vesi Oy	32,5 %

Tehokkaalla omistajapolitiikalla kaupunki pyrkii pääoman ja omaisuuden tehokkaaseen käyttöön; pääomia vapauttamalla ja uudelleen kohdistamalla kaupunki pyrkii lisäämään kaupungin pääomien tuottavuutta ja kehittämään kaupunkia sekä luomaan hyvän kuntatalouden. Omistuksille on kaupungin talousarviossa määriteltä yhteisökohtaiset tuotto- ja/tai muut toiminnalliset tavoitteet. Liiketoiminta ja toimiminen vapailla markkinoilla mahdollistavat liikevoiton kasvattamisen. Maltillinen osingonjako tekee useista liiketoimintayhtiöihin sijoituksista vakaasti kannattavaa. Osinkojen nostamisen perusedellytyksenä on, että yhtiössä on jakokelpoisia varoja.

5.4.1 Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Yrityksen toimiala: Lämmön ja sähkön tuotanto, sekä lämmön jakelu. Lisäksi vesihuollon harjoittaminen ja vesihuollon sekä kaukolämpöverkoston ja laitosten suunnittelu, rakennuttaminen, rakentaminen ja ylläpito sekä edellä mainittuihin tehtäviin liittyvien palvelujen tuottaminen, myynti ja ostaminen.

Konsernivastuuhenkilö: kaupunginjohtaja
Erityistehtävä: Osa valmiusorganisaatiota

Kehittämisvisio: Tuottaa ja jakaa korkeatasoista, varmaa ja kohtuuhintaista kaukolämpöenergiaa sekä huolehtia vesihuollosta koko toiminta-alueelle.

Toiminnan tavoitteet: Toiminnan tavoitteena on aina positiivinen tulos.

Tuotto-odotus: Ei tuotto-odotusta.

5.4.2 Koillis-Lapin Sähkö Oy

Kaupungin omistusosuus: 61,6 %

Yrityksen toimiala: Sähkönsiirto

Toiminta-ajatus: Koillis-Lapin Sähkö Oy on alueensa vastuullinen ja palveleva sähkön siirtäjä.

Visio: Koillis-Lapin Sähkö Oy palvelee siirto- ja alueverkkoasiakkaitaan perusliiketoimintaansa keskittyen optimoiduin resurssein yhteistyökumppaneiden kanssa.

Konsernivastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Erityistehtävä: Osa valmiusorganisaatiota

Kehittämisvisio: Edistää alueen sähkönkäyttöä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa ja varmistaa asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden toimintaedellytykset alueella sähkönsiirron osalta.

Toiminnan tavoitteet: Turvata alueen sähkönsiirron huoltovarmuus, hoitaa verkkoalueen sähkönjakelu tehokkaasti ja varmistaa sähkön siirtohinnan säilyttäminen kohtuullisella tasolla.

Tuotto-odotus: Yhtiö maksaa maapohja- ja haittakorvauksia omistajille n. 190 000 euroa vuodessa. Vuonna 2002 siirrettiin yhtiöstä Kemijoki tuotanto-osuudet Itä-Lapin Energia Oy:öön, jonka oli tarkoitus ja joka on siitä lähtien

tuottanut rahoitusvirtaa omistajille.

5.4.3 Itä-Lapin Energia Oy

Kaupungin omistusosuus: 61,6 %

Yrityksen toimiala: Sähköntuotanto

Yrityksen visio ja toiminta-ajatus

Toiminta-ajatus: Hankkia yhtiön hallinnoimilla tuotanto-osuuksilla paras mahdollinen tuotto omistajille.

Visio: Itä-Lapin Energia Oy tulee tuottamaan omistajille merkittävää rahoitusvirtaa usean sähköntuotantomuodon osakkuuksien avulla.

Konsernivastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Erityistehtävä: Itä-lapin sähköntuotantohankkeiden edistäminen.

Kehittämisvisio: Edistää Itä-Lapin alueen sähköntuotannon kasvua ja tuotantomuotojen monipuolistumista hankkeiden rahoituksen ja osakkuuksien kautta.

Toiminnan tavoitteet: Varmistaa tuloutus omistajille nykyisistä tuotanto-osuuksista ja uusia osuuksia hankkimalla lisätä rahoitusvirtaa omistajille tulevaisuudessa.

Tuotto-odotus: Kemijoki osuuksien tuotto vähennettynä toiminnan kuluilla.

5.4.4 Keski-Lapin Voima Oy

Kaupungin omistusosuus: 61,6 %

Yrityksen toimiala: Sähköntuotanto

Toiminta-ajatus: Hankkia Juotaksen voimalaitoksella tuotetulla sähköllä paras mahdollinen tuotto.

Konsernivastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Erityistehtävä: Juotaksen tekoaltaan, Juotasjärven sekä Näskä- ja Paattinkijärvien säännöstely lupaehtojen mukaisesti.

Kehittämisvisio: Voimalaitoksen päälaitteiden saneeraus ja yhtiön taloudellisen tilan vakauttaminen yritysjärjestelyin tai yhtiön omistuksesta luopuminen.

Toiminnan tavoitteet: Vakaan vesivoimantuotannon varmistaminen ja parempi liiketoiminnan tuotto sähkön markkinahinnan noustessa.

Tuotto-odotus: Ei ole

5.4.5 Kemijärven Roikka Oy

Omistus (Vuokratalot Oy): 100 %

Toimiala: Yhtiön toimialana on omistaa tai vuokrasopimuksen nojalla hallita osakkeita, kiinteistöjä ja niillä olevia rakennuksia, sekä harjoittaa rakentamis-, rakennuttamis-, kiinteistöhuolto-, kiinteistökorjaus- ja isännöintitoimintaa.

Konsernivastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Erityistehtävä: Yhtiön perustehtävänä on hoitaa kaupungin omistamien vuokrataloyhtiöiden isännöintiä ja kiinteistöhoitoa kustannustehokkaasti.

Kehittämisvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odote: Yhtiötä kehitetään kaupunginhallituksen ja – johtajan asettamien tavoitteiden mukaisesti. Käytännön johtaminen on yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan tehtävä. Yhtiö hoitaa isännöimiään vuokrataloyhtiöitä kaupungin asuntostrategian mukaisesti pyrkien takaamaan asukkaille mahdollisimman edullisen omakustannusvuokran. Yhtiö toimii ns. omakustannusperiaatteella.

5.4.6 Kiinteistö Oy Kemijärven Töveli

Omistus (Vuokratalot Oy): 100 %

Toimiala: Yhtiön toimialana on omistaa tai vuokrasopimuksen nojalla hallita osakkeita, kiinteistöjä ja niillä olevia rakennuksia, sekä harjoittaa vuokraustoimintaa.

Konsernivastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Erityistehtävä: Vuokra-asumisen ja -asuntojen saatavuuden turvaaminen paikkakunnalla sekä asukkaita tyydyttävän asuinympäristön järjestäminen. Tarkoituksena on asuntojen hallinnan keskittäminen kaupungin organisaatiossa kahden toimijan tehtäväksi. Yhtiö toimii Kiinteistö Oy Kemijärven Vuokrataloyhtiön rinnalla ja toteuttaa vapaarahoitteisten asuntojen vuokrausta. Yhtiö noudattaa Kemijärven kaupungin asuntostrategiaa.

Kehittämisvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odote: Yhtiötä kehitetään kaupunginhallituksen ja – johtajan asettamien tavoitteiden mukaisesti. Käytännön johtaminen on yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan tehtävä. Yhtiö kehittää asuntokantaansa asuntostrategian mukaisesti ja pyrkii takaamaan asukkaille edullisen vuokratason. Yhtiö toimii osakeyhtiölain mukaisesti ja yhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajalle.

5.4.7 Kiinteistö Oy Kemijärven Vuokratalot

Omistus: 100 %

Toimiala: Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita taloja sekä tontteja Kemijärven kaupungissa. Talojen huoneistoista enin osa on huoneistoja.

Konsernivastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Erityistehtävä: Vuokra-asumisen ja -asuntojen saatavuuden turvaaminen paikkakunnalla sekä asukkaita tyydyttävän asuinympäristön järjestäminen. Tarkoituksena on asuntojen hallinnan keskittäminen kaupungin organisaatiossa kahden toimijan tehtäväksi. Yhtiö toimii Kiinteistö Oy Kemijärven Tövelin rinnalla ja toteuttaa aravalainarahoitteisten asuntojen vuokrausta. Yhtiö noudattaa Kemijärven kaupungin asuntostrategiaa.

Kehittämisvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odote: Yhtiötä kehitetään kaupunginhallituksen ja – johtajan asettamien tavoitteiden mukaisesti. Käytännön johtaminen on yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan tehtävä. Yhtiö kehittää asuntokantaansa asuntopolitiikan mukaisesti ja pyrkii takaamaan asukkaille mahdollisimman edullisen omakustannusvuokran. Yhtiö toimii osakeyhtiölain mukaisesti ja yhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajalle

5.4.8 Kiinteistö Oy Kemijärven Kaarlonkeskus

Omistus: 100 %, kaupunki omistaa suoraan 7,69 %, konserni omistaa 84,39 %

Toimiala: Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Kemijärven kaupungin 3. kaupunginosassa, korttelissa n:o 3014 olevaa tonttia 2 ja sillä olevaa rakennusta.

Konsernivastuuhenkilö: teknisen palvelualueen johtaja

Eriyhteistyö: Yhtiön tarkoituksena on huolehtia suojelusta rakennuksesta ja tarjota tilat kaupungin tytäryhtiöille.

Kehittämisvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odote: Yhtiötä kehitetään kaupunginhallituksen ja – johtajan asettamien tavoitteiden mukaisesti. Käytännön johtaminen on yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan tehtävä. Yhtiö kehittää talon toimintaa ja pyrkii takaamaan yhtiöille mahdollisimman edulliset tilakustannukset. Yhtiö toimii osakeyhtiölain mukaisesti ja yhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajalle.

5.4.9 Elwira Oy

Omistus: Kemijärven kaupunki 100 %

Toimiala: Yhtiön tehtävänä on luoda työpaikkoja vajaakuntoisille tai muuten vaikeasti työmarkkinoille sijoittuville henkilöille.

Konsernivastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Erikoistehtävä: Yhtiö voi harjoittaa käytettyjen kodinkoneiden keräilyä ja purkamista, purkamisesta saatavien materiaalien kauppaa, käytettyjen kodinkoneiden varaosien kauppaa sekä muiden kierrätystavaroiden keräilyä, purkua, materiaalien kauppaa ja kierrätystavaroiden kunnostusta ja kauppaa.

Kehittämisvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odotus:

SER-käsittelyn tehostaminen, työntekijöiden ympäristötietoisuuden lisääminen ja murskaustoiminnan tehokkaan toiminnan varmistaminen. Hallituksen kokouksissa ja kaupungille tehtävässä kvartaaliraportissa seurataan taloudellisia tavoitteita. Voiton käyttö: Yhtiön voitto käytetään vain investointeihin ja yhtiön kehittämiseen (Yhtiöjärjestys).

5.4.10 Kemijärven Jäähalli Oy

Omistus: Kemijärven kaupunki 87,5 %, Kemijärven Kiekko ry 8,6 % ja Suomen Jääkiekkosäätiö 3,9 %.

Toimiala: Jäähallin omistaminen ja ylläpito

Konsernin vastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Yrityksen toiminta-ajatus on tarjota jääurheiluseuroille ja paikallisille kouluille jääliikuntatoimintamahdollisuus. Mahdollistaa vuosittain Kemijärvellä jääurheiluseurojen ja muun jääliikunnan toiminnot vuoden alusta kevääseen ja alkusyksystä vuoden loppuun.

Jäähalli Oy:n toiminta on tuloa tuottamatonta liikuntapalvelua kaupungin asukkaille ja seuroille.

5.5 Kiinteistöliiketoimintayhtiöiden omistajapolittiset linjaukset

Kiinteistöyhtiöihin lukeutuvat kiinteistökehitysyritys sekä kiinteistö ja asunto-osakeyhtiöt. Kiinteistöyhtiöiden tulee maksaa kaupungin lainalle sovittu korko. Omistusten tiivistämistä ja yhdistelyä tietyillä kiinteistöliiketoiminnan aloilla tullaan kartoittamaan. Omistuksien hajautuminen ja keskeisten yhtiöiden omistusrakenteen muutokset vaativat omaisuusosuusmuutoksia, ennen kuin yhdistely onnistuu. Lisäksi kiinteistöyhtiöillä on ominaisuuksia, jotka vaikuttavat esimerkiksi yhtiön valtion tukemaan investointirahoitukseen. Mikäli erityisyhtiöitä yhdistetään myös muuta liiketoimintaa harjoittaviin yhtiöihin, rahoituksen erityisasema ja arvonalisäveroedut voidaan menettää.

Kaupungin taseyksikkönä toimiva tilakeskus hallinnoi ja omistaa kaupungin palvelutuotantoon käytettäviä tiloja. Tytäryhteisöjen tulee ensisijaisesti sijoittua kaupungin omistamiin tiloihin.

5.6 Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt

Kaupungin kannalta on tärkeää, että Kemijärvellä on riittävä ja monipuolinen asuntokanta sekä asumisen hinta on kohtuullinen. Asuntojen omistaminen ei sinänsä ole kaupungille itsetarkoitus. Kaupunki asuntoyhtiöidensä kautta haluaa vaikuttaa kerrotunlaisen asuntokannan muodostamiseen. Kaupunki edistää myös muilla toimin, mm. kaavoituksella, sosiaalisesti ja ympäristöarvot huomioivasti kestävän yhdyskuntarakenteen muodostumista ja hyviä asumisen edellytyksiä. Kaupunki osallistuu asuntoliiketoiminnallaan myös sosiaaliseen asuntopolitiikkaan, jolla halutaan turvata erityisryhmien asuminen. Tavoitteena on, että kaupungin omat yhtiöt eivät pyri markkinaosuuden kasvattamiseen. Asuntoliiketoiminnan osalta keskeiset yhtiöille asetettavat tavoitteet ovat:

- kilpailukykyinen vuokra,
- tyytyväinen asiakas,
- kiinteistön arvon säilyminen ja
- energiatehokkuuden parantaminen.

Kiinteistöyhtiöt:	Omistus kaupunki/konserni:
Kiinteistö Oy Kemijärven Kaaronkeskus	7,69 / 84,39 %
Kiinteistö Oy Kemijärven Toimitalo	55,63 %
Kiinteistö Oy Vaskikallas	28,80 %
Kiinteistö Oy Kallaanvaaran Kassala	23,10 %
Kiinteistö Oy Yhdyskulma	7,5 %
As Oy Särkelänrinne	27,88 / 37,97 %
As Oy Javarus	6,86 %
Kemijärven Palvelukeskus	9,09 %

Konsernivastuuhenkilöt: teknisen palvelualueen johtaja

Eriyhteistävät: Yhtiöt mahdollistavat yritystoimintaa ja laadukkaita asumispalveluja Kemijärvellä.

Kehittämisvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odote: Ylläpidetään omistajuutta valituissa kohteissa.

5.7 Palveluyhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset

Palveluyhtiöiden tarkoitus on tuottaa alueen elinvoiman kasvua ja kasvattaa seudun näkyvyyttä eri sidosryhmissä. Kemijärven kehitysyhtiö tarjoaa monipuolisia yrityspalveluita. Tunnusomaista yhtiöille on se, etteivät ne jaa omistajilleen osinkoa, vaan niille on asetettu muita hyvinvoinnin tuottotavoitteita.

5.7.1 Kemijärven Kehitys Oy

Kaupungin omistusosuus: 100%

Yrityksen toimiala: Yritystoimintaa palveleva toiminta.

Yrityksen visio+ toiminta-ajatus:

Visio:

Kehitysyhtiö on alueen ykköstoimija kehittämistoiminnassa.

Toiminta-ajatus:

Luoda puitteet ja tarjota palveluja alueen yritysten taloudellisen aktiivisuuden kasvuun ja kehittymiselle, sekä uusien yritysten sijoittumiselle.

Huolehtia alueen vetovoimatekijöiden määrittelystä sekä varmistaa niiden vahvistuminen

Kehitysyhtiöllä on kyky itsenäiseen ja tarvittaessa nopeaan päätöksentekoon kuitenkin niin, että omistajilta tulee elinkeinostrateginen ohjaus

Kehitysyhtiö toimii kaupungin ja alueen kehitystoiminnan moottorina

Konsernivastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Erytistehtävä: Kemijärven Kehitys Oy:n toiminta on osa kaupungin elinkeinotoimintaa. Lähtökohtana on, että yhtiö toteuttaa kaupungin elinkeinojohdon sille antamia tehtäviä ja että se toimii elinkeinojohdon ohjauksessa.

Kehittämvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odotus:

Keskitetään voimavarat ja osaaminen yhden katon alle => toiminta kustannustehokasta.

Tiivistää yrittäjien, virkamiesten ja poliittisten päättäjien välistä yhteistyötä => luottamus paranee. Yrittäjäjärjestöt kannattavat kehitysyhtiömallia.

Yrittäjät mukaan kehitysyhtiön hallitukseen => vaikutuskanava.

Kehitysyhtiöön yhtiönä helpompi saada osaavaa henkilökuntaa.

Reagoitakyky on selkeää ja päätöksenteko nopeaa.

Eri sidosryhmien kanssa yhteistyö on helpompaa.

Kehitysyhtiö kykenee olemaan alueellinen toimija.

5.8 Osakkuusyhtiöt

5.8.1 Yleislinjaukset osakkuusyhtiöille

Kaupungin rooli omistajana osakkuusyhtiöidensä toiminnan ja talouden ohjauksessa on rajoittuneempi kuin tytäryhtiöissä. Osakkaat yhdessä määrittelevät yhtiön omistajapoliittiset ja toiminnalliset linjaukset. Mikäli kaupunki on osakkuusyhtiöissä suurin omistaja, kaupunki asettaa osakkuusyhtiölle omistajapoliittisissa

linjauksissaan kehittämissuunnitelman ja toiminnalliset tavoitteet. Muiden yhtiöiden osalta asetetaan tavoite vain Kemijärven kaupungin omistuksen osalta.

Kemijärven kaupunki on osastajana vähemmistöosuudella osakeyhtiömuotoon perustetussa toiminnassa seuraavista syistä:

1. Kaupunki haluaa käynnistää/olla mukana yhteistyössä muiden omistajien kanssa jossakin sellaisessa toiminnassa, jolla katsotaan olevan positiivinen vaikutus Kemijärven kaupunkikehitykseen esim. palvelutuotannon tai elinkeinopolitiikan osalta. Toiminta noudattelee myös kaupungin strategian linjauksia.
2. Kaupunki haluaa vauhdittaa jonkin sellaisen 1)-kohdassa mainitun toiminnan syntymistä Kemijärvelle, mitä tänne ei mahdollisesti muuten syntyisi, tai ei ainakaan niin nopeasti.
3. Kaupunki haluaa edesauttaa omalla osuudellaan uuden innovaation käyttöönottoa Kemijärven seudulla.
4. Osakkuusyhtiön kautta saavutetaan synergiaetuja kaupungin järjestämisvastuulla olevan toiminnan hallinnon, seurannan ja kustannusvastaavuuden kannalta.
5. Osakkuusyhtiön kautta on mahdollista saada ulkopuolista rahoitusta 1)-kohdassa mainitun toiminnan syntymiseen.

Nykyisten omistusten tuottoja suunnataan edellä kohdissa 1 – 3 määriteltyihin tarkoituksiin kaupungin strategisten päämäärien toteuttamiseksi. Osakkuusyhtiöistä merkittävin on Pyhä-Luosto Vesi Oy.

5.8.2 Osakkuusyhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset

Omistusyhteisöllä tarkoitetaan kuntakonserniin kuulumatonta yhteisöä, jossa kunnalla on sellainen omistusosuus, joka luo kunnan ja yhteisön välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään kunnan tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön toimintaa. Jollei kunta muuta näytä, yhteisöä pidetään omistusyhteisönä, jos kunnalla on vähintään viidesosa yhteisön osakepääomasta tai vastaavasta pääomasta. Omistusyhteisö voi olla kysymyksessä myös silloin, kun omistusosuus on alle viidesosan, jos pysyvä yhteys syntyy esimerkiksi hallituksen jäsenyyden kautta.

Osakkuusyhtiöissä riski hajautetaan, osakkuusyhtiö tulee kysymykseen silloin, kun kaupungilla ei ole intressiä olla päävastuussa perustettavassa yhtiössä. Osakkuusyhtiötoiminnalle asetetaan tavoitteet määräysvallan asettamissa rajoissa. Toimintaa seurataan aktiivisesti ja osakkuusyhtiöiden hallitustyöskentelyllä ajetaan kaupungin etua

Omistusyhteisöä pidetään osakkuusyhteisönä, jos kunnalla on vähintään viidesosa ja enintään puolet omistusyhteisöyhtiön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Kaupungilla voi olla huomattava vaikutusvalta ja mahdollisuus vaikuttaa yhteisön taloudellisten ja operatiivisten päätösten tekemiseen, mutta sillä ei ole konsernisuhteelle ominaista määräysvaltaa.

5.8.3 Pyhä-Luosto Vesi Oy

Kemijärven kaupungin omistusosuus: 32,5 %

Yrityksen toimiala: Veden puhdistus ja -jakelu Pyhä-Luoston ja Pelkosenniemen alueella

Yrityksen visio ja toiminta-ajatus: ”Tavoitteena jakaa häiriöttömästi korkealaatuista kemikaalivapaata pohjavettä, kerätä ja käsitellä jätevedet vähintään ympäristöluvan edellyttämien lupaehtojen mukaisesti sekä pitää matkailualueen talvireitit pääsääntöisesti kiitettävällä tasolla”

Konsernivastuuhenkilö: Toimitusjohtaja.

Erityistehtävä: Jakaa häiriöttömästi laadukasta pohjavettä ja käsitellä jätevedet ympäristöluvan ehtojen mukaisesti. Pitää alueen talvireitistö (ladut, kelkka- ja talvipyöräreitit) kilpailukykyisessä kunnossa.

Kehittämisvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odotus:

5.9 Säätiöt

5.9.1 Yleislinjaukset säätiöille

Säätiöiden toimintaa ohjaa säätiölaki.

Säätiöt on perustettu yleishyödyllisiin tai sosiaalisiin tarkoituksiin. Perustamisen edellytyksenä on, että

- toiminnan päätarkoitus on sosiaalinen ja mahdollinen liiketoiminta on sitä tukevaa yritystoimintaa,
- säätiön toiminta perustuu omarahoitukseen, jota voidaan täydentää julkisella tuella ja
- voittojen kerääminen on rajoitettua.

Säätiö on lähtökohtaisesti pysyvä. Koska säätiötä ei siviilioikeudessa lueta yhteisöihin, ei sillä ole omistajia, osakkaita tai jäseniä. Näitä omistajaohjausta koskevia linjauksia noudatetaan kuitenkin soveltuvin osin myös merkittäviin säätiöihin, joissa kaupunki on mukana. Säätiötä ohjataan perustamisvaiheessa sääntöjen laatimisen kautta ja hallitustyöskentelyn kautta. Säätiölain rajoituksista johtuen hallituksen kokoonpanon muuttaminen on rajoitettua. Lisäksi säätiön hallituksen toimintaa valvoo viranomainen, ei omistaja. Tämän vuoksi säätiöiden hallitusten kokoonpanosta päätettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että ohjaustavoite säilytetään.

5.9.2 Saura-säätiö

Kaupungin omistusosuus:

Säätiö on perustajastaan erillinen oikeushenkilö, joka syntyy rekisteröimisellä (Säätiölaki 487/2015 1 2:3 §). Kemijärven kaupunki on säätiön perustajana asettanut säätiön säädepääoman 33.637,59 euroa ja kirjannut sääntöihin säätiön tarkoituksen.

Säätiön toimiala:

Muut muualla luokittelemattomat sosiaalihuollon avopalvelut (88999)

Säätiön visio ja toiminta-ajatus:

Saura-säätiö tuottaa työhön kuntoutuksen ja työllisyyden edistämisen palvelukokonaisuuden. Säätiö tuottaa kaupungin palveluiden lisäksi Kelan kuntoutuspalveluita, nuorten työpajatoimintaa aluehallintoviraston avustuksella sekä alihankintana Eduro-säätiölle Lapin Ely-keskuksen hankkimia työllisyyden edistämisen palveluita.

Konsernivastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Erityistehtävä:

Saura-säätiön tarkoituksena on järjestää ja kehittää työikäisille osallisuutta lisääviä, työelämäosallisuutta edistäviä, osaamista vahvistavia ja työllistymistä tukevia ohjaus-, arviointi-, valmennus-, kuntoutus- ja koulutuspalveluita sekä työtoimintaa ja työtä työelämän ulkopuolella oleville, nuorille, työttömille, osatyökykyisille, maahanmuuttajille ja muille heikossa työmarkkina-asemassa oleville henkilöille. (Saura-säätiön säännöt 2016)

Kehittämisvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odotus:

Saura-säätiö on kehittänyt jo usean vuoden ajan toimintaansa kohti sote- ja maakuntauudistusta. Visio on, että

säätiö tuottaa jatkossa kunnalle hyte-, kotoutumisen ja osaamisen kehittämisen palveluita sekä Kelan kuntoutuspalveluita. Maakunnalle nuorten työpajatoimintaa ja työllistymistä edistäviä kasvupalveluita sekä valinnan vapauden piiriin kuuluvia sote -palveluita asiakasetelin ja tai henkilökohtaisen budjetin avulla. Säätiön strategian laadinta edellyttää kaupungin strategisia linjauksia työhön kuntoutuksen ja työllisyyden edistämisen palvelukokonaisuudesta. Nykyiset palvelut tuotetaan hajautetulla mallilla, jossa on päällekkäisiä toimijoita ja palveluita.

Saura-säätiö on yleishyödyllinen säätiö eikä sen tavoitteena ole voiton kerääminen.

5.10 Kuntayhtymät

5.10.1 Kuntayhtymien lähtökohdat

Kuntayhtymä on kunnallislain uudistamisen yhteydessä 1993 käyttöön otettu kuntien yhteistoimintamuoto. Kuntayhtymä perustetaan kuntien välisellä valtuustojen hyväksymällä perussopimuksella. Perussopimuksessa voidaan sopia, että päätösvaltaa käyttää yhtymäkokous, jonne jäsenkunnat valitsevat edustajansa, tai perustamissopimuksessa sovittu monijäseninen toimielin. Muidenkin elinten asettamisesta voidaan sopia. Kuntayhtymä on itsenäinen oikeushenkilö. Se voi hankkia oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä käyttää puhevaltaa viranomaisessa. Se voi hoitaa kuntien itsehallintoon kuuluvia ja niille määrättyjä tehtäviä. Kuntayhtymä voi hoidtaa myös muun kuin jäsenkuntansa sille antamia tehtäviä. Yhtymän taloudesta ovat viime kädessä vastuussa jäsenkunnat. Sijoitukset kuntayhtymiin ja muihin yhteisöihin palvelevat suoranaisesti kaupungin vastuulla olevaa palvelutuotantoa tai kaupungin kehittämistä. Tällaiset sijoitukset ovat perus-, osake- tai osuuspääoma- sijoituksia kuntayhtymiin, osakeyhtiöihin tai osuuskuntiin, antolainat näille yhteisöille tai rahoitusosuuksia nimettyihin investointikohteisiin tai hankkeisiin.

5.10.2 Itä-Lapin Kuntayhtymä

Omistus: 48,6 % (Kemijärvi)

Toimiala: Itä-Lapin kuntayhtymä on Itä-Lapin kuntien vapaaehtoinen yhteistyö- ja edunvalvontaelin, joka käsittelee ja toimeenpanee ajankohtaisia Itä-Lapin kuntien yhteistyöasioita ja -hankkeita. Itä-Lapin kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Kemijärven kaupunki, Sallan, Posion, Savukosken ja Pelkosenniemen kunnat.

Konsernivastuuhenkilö: yhtymähallitus

Erityistehtävä: Kuntayhtymän tehtävänä on alueen kehittäminen yhteistyössä kaikkien osakaskuntien kanssa. Tärkein tehtävä on Itä-Lapin alueen edunvalvonta ja yhteistyö sidosryhmien kanssa. Lisäksi tehtävänä on alueen yhteisen kehittämistyön organisointi, kunnallisten palveluiden yhteensovittaminen ja lähialueyhteistyö.

Kehittämisvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odotukset: Kuntayhtymän toiminta on organisoitu jäsenkuntien hyväksymän perussopimuksen mukaan. Kuntayhtymän hallintosääntö ohjaa kuntayhtymän hallinnon toimintaa. Kuntayhtymän päätehtävänä on edunvalvonta. Edunvalvontatehtävinä ovat toimenpiteet, joilla pyritään vaikuttamaan voimakkaasti Itä-Lapin elinvoimaisuuteen. Kuntayhtymä osallistuu eri työryhmien toimintaan, järjestää vierailuja ja tapaamisia. Kuntayhtymä antaa myös lausuntoja ja kannanottoja sekä pitää yhteyttä eri toimijoihin ja mediaan. Kuntayhtymällä on keskeinen rooli seudullisten hankkeiden hankesuunnittelussa, hallinnoinnissa ja toteutuksessa. Itä-Lapin kuntayhtymä on voittoa tavoittelematon vapaaehtoinen yhteistyö- ja edunvalvontaelin.

5.10.3 Lapin Liitto

Kemijärven kaupungin omistusosuus: 4,83 %

Yrityksen toimiala; Yhdyskuntasuunnittelu

Lapin liitto on kuntayhtymä, jonka omistajia ovat kaikki Lapin 21 kuntaa. Lapin liitto on maakunnan kehittäjä, kaavoittaja ja edunvalvoja (Lapin liiton toiminnan kuvaus on esitetty kohdassa ”erityistehtävä”).

Yrityksen visio ja toiminta-ajatus:

Lapin tulevaisuuskuvasta 2040, aluekehittämisen visiosta ja strategisista valinnoista vuosille 2018-2021

Lappi-sopimuksen taustalla oleva tulevaisuuskuva 2040 perustuu määrätietoiseen tulevaisuustarkasteluun. Lapin tulevaisuuskuvaan ”*ponnistetaan pohjoisesta arktisella luksuksella*” mukainen tavoiteltu kehitys pohjautuu teknologian kehityksen, globalisaation ja lokalisaaion, ilmastonmuutoksen ja ekologisuuden sekä terveyden ja hyvinvoinnin megatrendien pohjalle.

Tulevaisuuden Lapin kehitystä ohjataan kohti yhteistä päämäärää erilaisuudet huomioiden. Toimintamalleja uudistetaan elinkeinolähtöisesti ja toimitaan ketterästi, kokeilukulttuuria hyödyntäen. Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä tehdään saumattomasti verkostoissa. Yhteisöllisyys kukoistaa muun muassa jakamistalouden ja yhteisöllisen yritystoiminnan kautta. Vuonna 2040 alueella on vahva biotalouden ja alkutuotannon verkosto, ympärivuotisesti vetovoimainen matkailuala, laadukas elinkeinolähtöinen koulutus ja digitaalisuus ovat erottamaton osa työn tekemistä.

Läpileikkaavina teemoina ovat kansainvälisyys, kestävä kehitys ja resurssitehokkuus, vähähiilisen elämäntavan edistäminen, digitalisaatio, yhdessä tekeminen, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo.

Konsernivastuuhenkilö: ei määriteltä

Erityistehtävä:

Lapin liiton perussopimuksen mukaan Lapin liitto toimii maakunnan, sen kuntien ja asukkaiden eduksi kehittämis-, suunnittelu-, tutkimus- ja edunvalvonta-asioissa:

Lapin liitto hallinnoi maakunta- ja soteuudistuksen valmistelua.

Kehittämisvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odotus:

Luoda Lappiin lisää työpaikkoja ja lisätä yrittäjyyttä sekä varmistaa olemassa olevan yrityskannan jatkuvuus. Lisätä alueella tapahtuvaa TKI-toimintaa sekä tarjota vetovoimaisia opiskelumahdollisuuksia. Lapin talous kasvaa tällä hetkellä muuta maata nopeammin. Metsä- sekä kaivannaisteollisuus tuottavat Suomen viennistä lähes kymmenen prosenttia. Lapin matkailun kansainvälinen kasvu on jo vuosia ollut maan nopeinta.

1. Kehittää Lappia kestävästi, luontoarvoja kunnioittaen. Teollisuus, metsä ja matkailu ovat Lapin elinkeinojen kivijalkoja. Niiden yhteiseksi nimittäjäksi nousee kestävyys, vihreä talous. Se tarkoittaa jätteiden vähentämistä, kierrätyksen lisäämistä, uusiutumattomien luonnonvarojen korvaamista uusiutuvilla sekä materiaali- ja energiatehokkuuden lisäämistä.
2. Varmistaa, että Lappi valmistautuu ajoissa tulevaisuuden suuriin muutoksiin - työn muutokseen ja digitalisaation nopeaan kehittämiseen sekä mm. alusta- ja jakamistalouden luomiin mahdollisuuksiin.

3. Pitää huolta lappilaisista – täällä syntyneistä ja tänne muuttavista. Lappi on luonnostaan hyvinvoinnin alkulähde, varmistetaan, että se myös näkyy alueen ihmisten hyvinvointina. Teemme täällä töitä #rakkaustaLappiin. Parhaat asiat tehdään yhdessä, koko Lapin voimin.

Aluekehittämisen visiota neljän strategisen valinnan kautta (Arktinen talous vahvistuu; työ ja osaaminen uudistuvat rajattomassa ympäristössä; puhdas luonto, hyvä elinympäristö, kulttuuri ja toimivat palvelut luovat hyvinvointia; hyvä saavutettavuus mahdollistaa kasvun ja kilpailukuvun sekä hyvinvoinnin).

Lapin liiton viraston toiminnan tavoitteet asetetaan vuosittain toimintasuunnitelmassa, ja näitä arvioidaan osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksessä.

5.10.4 Kolpeneen palvelukeskuksen ky

Kemijärven kaupungin omistusosuus: 10,88 %

Yrityksen toimiala: Kolpeneen tuki- ja osaamiskeskus vastaa kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa säädetyistä tehtävistä Lapin erityishuoltopiirin alueella, niiltä osin kun kunnat eivät niitä itse järjestä. Perussopimuksen mukaisesti kuntayhtymä hoitaa lakisääteisen tehtävänsä ohella vammaispalvelulakiin ja peruskoululakiin perustuvia tehtäviä jäsenkuntien päätöksen mukaan.

Yrityksen visio ja toiminta-ajatus:

Kolpeneen tuki- ja osaamiskeskus on johtava vammaisten henkilöiden vaativien erityispalvelujen kehittäjä ja tuottaja. Se tuottaa tutkimus- kuntoutus- ja kriisipalveluja, asumisen palveluja sekä päiväaikaisen toiminnan palveluja kehitysvammaisille ja autismin kirjon henkilöille sekä tukee lähipalvelujen toimintaa asiantuntemuksellaan. Perustehtävän lisäksi kuntayhtymä vastaa toiminta-alueen kuntien määrittelemien tarpeiden ja periaatteiden mukaisesti perusopetuksesta, kuntoutusohjaus- ja kommunikaatiopalveluista sekä Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen hallinnoinnista.

Konsernivastuuhenkilö: ei määritelty

Eryistetehtävä: kehittämisvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odotus :

Kolpeneen tuki- ja osaamiskeskuksen strategiset valinnat ja linjaukset ovat seuraavat:

1. Asiakkaan palvelut tuotetaan yksilöllisesti ja taloudellisesti.
2. Kolpeneen tuki- ja osaamiskeskuksen palveluja ja tiloja kehitetään vastaamaan asiakkaiden tarpeita nyt ja tulevaisuudessa.
3. Kuntayhtymä on haluttu työpaikka, jossa työskentelee osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.

Strategiset valinnat ja linjaukset antavat pohjan kuntayhtymän toiminnan suunnittelulle ja toteutukselle ja ovat läpileikkaavina kaikessa toiminnassa.

Kolpeneen tuki- ja osaamiskeskuksen toiminnan tavoitteena on vammaisten henkilöiden erityispalvelujen kehittäminen sekä palvelujen tuottaminen laadukkaasti, taloudellisesti ja tasapuolisesti Lapin maakunnan alueella.

Tuotto-odotus: voittoa tuottamaton yhteisö

Palvelujen hinnoittelun perusteena on perussopimuksen mukainen omakustannushinta, joka sisältää toiminnan välittömät kustannukset, hallinnon yleiskustannukset, pääomakustannukset sekä poistot. Jäsenkuntia laskutetaan yhdenmukaisin perustein.

5.10.5 Lapin Sairaanhoidopiirin ky

Kemijärven kaupungin omistusosuus: Peruspääomasta 9,23 % (Kemijärven osuus 2.043.057,62)

Yrityksen toimiala: erikoissairaanhoito

Yrityksen visio+ toiminta-ajatus:

Toiminta-ajatus

Sairaanhoitopiirin toiminnan tarkoituksena on tuottaa ja hankkia alueensa väestön tarpeiden mukaista erikoissairaanhoitoa tukien alueensa perusterveydenhuolto. Sairaanhoitopiiri ylläpitää Lapin keskussairaala, joka toimii Rovaniemellä Ounasvaaralla ja Muurolassa. Sairaanhoitopiiri tuottaa ensihoitopalvelun alueelleen. Lisäksi sairaanhoitopiiri toteuttaa perustason sosiaali- ja terveystalvveluja jäsenkuntien kanssa sovitun mukaisesti. Sairaanhoitopiiri toteuttaa tehtävänsä yhteistyössä OYS:n erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien sekä kuntien terveys- ja sosiaalitoimen kanssa.

Visio

Osana integroituja sosiaali- ja terveystalvveluja toimivan Lapin keskussairaalan ylläpitäjä on valtakunnallisesti vetovoimainen, toiminnaltaan dynaaminen, lappilainen erikoissairaanhoidon palveluja tuottava organisaatio. Keskussairaala tukee alueensa perusterveydenhuollon toimintayksiköitä. Alueen väestö luottaa keskussairaalaan, jolta se saa laadukasta ja hyvää hoitoa. Keskussairaala luo turvallisuutta alueen väestössä ja henkilökunnassa sekä matkailijoiden ja matkailuelinkeinon piirissä. Suhteet alueen kuntiin ovat hyvät.

Konsernivastuuhenkilö: ei määritelty

Erityistehtävä:

ensihoito, päihdekliniikka, Muonion ja Enontekiön perusterveydenhuolto, Rovaniemen mielenterveys- ja päihdepalvelut, tukipalveluja jäsenkunnille.

Kehittämisvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odotus:

Strategiset valinnat

Lapin laajan päivystyksen sairaala, ammattilaiset ihmisiä varten, inhimillisesti tehokas sairaala, vastuullinen osa sosiaali- ja terveystalvveluja

Tuottavuuden ylätasen kehittämisalueet (toiminta- ja taloussuunnitelma 2018-2020):

1. rakenteelliset muutokset
2. henkilöstömuutokset
3. potilaslähtöinen palveluiden kehittäminen ja
4. tuottavuuden jatkuva kehittäminen

Perussopimuksen mukaan suoritehinnoittelun perustana on omakustannushinta, joka sisältää toiminnan välittömät

kustannukset, hallinnon yleiskustannukset ja pääomakustannukset
Peruspääoman korko vuonna 2018 on 1,5 %.

5.10.6 Rovaniemen koulutuskuntayhtymä

Kemijärven kaupungin omistusosuus:
Kemijärven osuus peruspääomasta on 9,50%

Yrityksen toimiala: Koulutus; Ammatillisen koulutuksen järjestäjä

Yrityksen visio ja toiminta-ajatus: Olemme askeleen edellä osaamisen kehittämisen ratkaisussa.
Arvolupaus; Olemme yhdessä tekeviä, vastuullisia ja asiakaslähtöisiä

Konsernivastuuhenkilö: ei määritelty

Erityistehtävä: Perustehtävä (Perussopimus)

Rovaniemen koulutuskuntayhtymän tehtävänä on järjestää ammatillisesta koulutuksesta ja vapaasta sivistystyöstä annettujen lakien mukaista koulutusta, kehittämistoimintaa ja oheispalveluja.

Järjestämällä liikunnan ammatillista koulutusta ja ylläpitämällä valtakunnallista liikunnan koulutuskeskusta sekä tarjoamalla vapaa-ajanpalveluja ja muuta maksullista palvelutoimintaa Rovaniemen koulutuskuntayhtymä turvaa Santasport Lapin Urheiluopiston toiminnan jatkumisen ja kehittymisen. Santasport kokonaisuuteen kuuluu myös REDUn täysin omistama Santasport Finland Oy ja sen tehtävänä on toimia markkinaehtoisesti kilpailuilla markkinoilla.

REDU ylläpitää Lapin kesäyliopistoa. Lapin kesäyliopisto järjestää avointa yliopisto-opetusta, ammatillista täydennyskoulutusta, kielikoulutusta, nuorten valmentavaa koulutusta sekä ikääntyvien yliopistotoimintaa ympäri vuoden.

Kehittämvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odotus:

Asiakaslähtöisesti ja ketterästi kehityksessä edellä muita oli sitten kyseessä uusi teknologia, uudet toimintatavat ja pedagogiset ratkaisut ym.

Osaavia, ainutlaatuisia, tunnettuja ja vastuullisia osaamisen kehittäjiä. Toimimme kansainvälisessä toimintaympäristössä niin Lapissa, kuin laajemminkin, yhdessä kumppaneidemme kanssa.

Yhdessä työelämän kanssa suunnittelemme ja toteutamme työelämälle heille parhaiten sopivat osaamisen kehittämisen ratkaisut.

Laadimme jokaiselle opiskelijallemme yhdessä hänen kanssaan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelman, jonka pohjalta opiskelijan uuden osaamisen hankkiminen ratkaistaan.

5.10.7 Lapin Jätehuolto ky

Kemijärven kaupungin omistusosuus: 22,2 %
yrityksen toimiala: Jätehuolto

Yrityksen visio+ toiminta-ajatus: vastaa lakisääteisen jätehuollon järjestämisestä

Konsernivastuuhenkilö: ei määritelty

Erytistehtävä: kehittämisvisio, toiminnan tavoitteet ja tuotto-odotus :

Kehittämisvisio:

Kiertotalouden edistäjä ja edelläkävijä herkässä Lapissa.

Olla luotettava ja vastuullinen toimija nyt ja tulevaisuudessa puhtaan Lapin puolesta.

Toiminnan tavoitteet:

Tuottaa laadukasta jätehuoltopalvelua toimialueemme asiakkaille kohtuullisin kustannuksin ja edistämällä kiertotaloutta.

6. Käsitteet

Emoyritys:

Jos kirjanpitovelvollisella on kirjanpitolain 5 §:n mukainen määräysvalta kohdeyrityksessä, on edellinen emoyritys ja jälkimmäinen tytäryritys.

Konserni:

Emoyritys tytäryrityksineen muodostaa konsernin.

Kuntakonserni:

Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Kunnan määräysvaltaan kuuluva säätiö on kunnan tytäryhteisö.

Määräysvalta:

Kirjanpitovelvollisella katsotaan olevan määräysvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa yrityksessä (kohdeyritys), kun sillä on:

1) enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen; tai

2) oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyrityksen hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu äänenenemmistö.

Osakkuusyritys:

Omistusyhteisyritys, jossa kirjanpitovelvollisella on huomattava vaikutusvalta liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa mutta joka ei kuulu kirjanpitovelvollisen konserniin. Jollei kirjanpitovelvollinen muuta näytä, omistusyhteisyritystä pidetään osakkuusyrityksenä, jos kirjanpitovelvollisella on vähintään viidesosa ja enintään puolet omistusyhteisyrityksen osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä.

Omistusyhteisyritys:

Kirjanpitovelvollisen konserniin kuulumaton yritys, jossa kirjanpitovelvollisella on sellainen omistusosuus, joka luo kirjanpitovelvollisen ja yrityksen välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään kirjanpitovelvollisen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toimintaa. Jollei kirjanpitovelvollinen muuta näytä, yritystä pidetään omistusyhteisyriksenä, jos kirjanpitovelvollisella on vähintään viidesosa yrityksen osakepääomasta tai vastaavasta pääomasta.

Sidosyksikkö:

Hankintayksiköstä muodollisesti erillinen ja päätöksenteon kannalta itsenäinen yksikkö, jota hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa valvoo samalla tavoin kuin se valvoo omia toimipaikkojaan ja joka harjoittaa pääosaa toiminnastaan niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräys- vallassa se on (Laki julkisista hankinnoista 10 §).

Tytäryhteisö:

Yhteisö, jossa kunnalla on määräysvalta.

Liite: Konserniohjauksen organisoituminen

